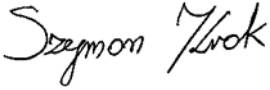

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

do „Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego
dla wybranych obszarów w gminie Brańsk”

19.04.2022

Zespół autorski:	mgr inż. Patrycja Kosyło – kierownik zespołu	 mgr inż. Patrycja Kosyło
	mgr Szymon Krok	

Spis treści

1. Wstęp.....	7
2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu, a także powiązania z innymi dokumentami	7
3. Informacje o powiązaniach z innymi dokumentami, głównych celach projektu planu oraz jego zawartości.....	9
3.1. Powiązania z innymi dokumentami.....	9
3.2. Główne cele sporządzenia zmiany planu.....	12
3.3. Zawartość projektowanego dokumentu.....	12
4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	13
5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	13
6. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	13
7. Lokalizacja terenu opracowania.....	14
8. Charakterystyka i stan środowiska przyrodniczego.....	16
8.1. Geomorfologia.....	16
8.2. Geologia	17
8.2.1. Warunki budowlane	18
8.3. Surowce mineralne	19
8.4. Użytkowanie gruntów.....	19
8.5. Gleby	20
8.6. Warunki hydrologiczne	20
8.6.1. Wody powierzchniowe.....	20
8.6.2. Wody podziemne.....	23
8.7. Klimat i powietrze	24
8.8. Walory krajobrazowe	25
8.9. Różnorodność biologiczna	25
8.9.1. Szata roślinna	25
8.9.2. Fauna	26
8.10. Powiązania przyrodnicze analizowanych obszarów z otoczeniem.....	27
8.10.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione	27
8.10.2. Korytarze ekologiczne.....	27
9. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	28
10. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	28
10.1. Gospodarka wodno-kanalizacyjna.....	28

10.2. Zagrożenie powodziowe.....	29
10.3. Zanieczyszczenie powietrza	29
10.4. Zagrożenie osuwiskowe	29
10.5. Hałas	29
10.6. Gospodarka odpadami	30
10.7. Zagrożenia dla obszarów Natura 2000	30
10.8. Bariery antropogeniczne dla powiązań ekologicznych	30
11. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	30
12. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	31
12.1. Ocena oddziaływania na środowisko poszczególnych obszarów wyznaczonych w projektowanym dokumencie.....	31
12.2. Ocena oddziaływania ustaleń projektowanego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska.....	37
13. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	42
14. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru.....	44
15. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.....	44
16. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	45
Dokumenty i materiały źródłowe	47
Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	47
Materiały źródłowe	48
Spis rycin.....	49
Spis tabel..	49

1. Wstęp

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla wybranych obszarów w gminie Brańsk, sporządzonego zgodnie z Uchwałą Nr XXI/178/2021 Rady Gminy Brańsk z dnia 14 lipca 2021 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów w gminie Brańsk.

Podstawę prawną niniejszej prognozy stanowią:

- 1) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r., poz. 503;
- 2) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 t.j. ze zm.);
- 3) ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 2373 t.j. ze zm.).

Prezentowane opracowanie, w myśl art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, stanowi integralną część procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej prognozie jest zgodny ze stanowiskiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku przedstawionym w piśmie z dn. 30 sierpnia 2021 r.; znak pisma: WPN.411.1.52.2021.AR oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bielsku Podlaskim przedstawionym w piśmie dnia 16.08.2021 r., znak pisma NZ.0523.4.2021. Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu, a także powiązania z innymi dokumentami

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce, między innymi poprzez wprowadzenie odpowiednich aktów prawnych w tym ustaw i rozporządzeń.

W projektowanym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (mpzp) oraz przy ocenie oddziaływania na środowisko, uwzględniono cele zawarte w dokumentach o znaczeniu lokalnym, krajowym i międzynarodowym, w szczególności dotyczące:

- działań na rzecz zapewnienia realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, przystosowania do zmian klimatu, ochrony różnorodności biologicznej - *II Polityka Ekologiczna Państwa (dokument z perspektywą do 2025)*, Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu – w projekcie mpzp, uwzględniono zasadę zrównoważonego rozwoju;
- działań mających na celu kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski, zgodnie *Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, poprzez:

- integrację działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju, jako podstawy ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych – w planie wszystkie ustalenia uwzględniają zachowanie drożności korytarzy ekologicznych i powiązań przyrodniczych;
 - przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej – na większości terenów objętych opracowaniem, wprowadzona zabudowa jest kontynuacją istniejącej funkcji w sąsiedztwie lub w niewielkim oddaleniu od obszarów analizy;
 - wzrost lesistości kraju traktowany jako instrument zapewnienia spójności ekologicznej oraz ochrony retencji wody – podstawą programowania zalesień jest *Krajowy Program Zwiększenia Lesistości* – w Planie przewiduje się zachowanie części terenów zieleni,
 - wprowadzanie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej;
 - racjonalizację gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych kraju, w tym zapobieganie występowania deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego – w projektowanym dokumencie nie przewiduje się wprowadzenia terenów mogących wpłynąć na zasoby wód powierzchniowych i podziemnych;
 - wdrożenie działań mających na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów – w projektowanym dokumencie nie przewiduje się wprowadzenia terenów mogących wpłynąć na stan wód podziemnych, powierzchniowych i związane z nimi ekosystemy;
 - zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleb – zmniejszenie uciążliwości emisji zanieczyszczeń z indywidualnych gospodarstw, rozwiązanie problemów z gromadzeniem, segregowaniem i utylizacją odpadów zgodnie z *Planem Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego* oraz ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – w projektowanym dokumencie nie wprowadza się ustaleń mogących skutkować ponadnormatywną emisją zanieczyszczeń do gleb, wód i atmosfery; odpady będą odbierane przez wyspecjalizowane firmy;
 - zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa, w tym wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł (OZE) – dzięki zmianie obowiązującego dokumentu będzie możliwy rozwój alternatywnych źródeł energii na terenach wskazanych w mpzp;
 - wzrost wymaganego udziału energii ze źródeł odnawialnych - zgodnie z Dyrektywą 2009/28/WE oraz pakietem klimatyczno-energetycznym przyjętym przez KE w 2008 r. do 2020 r. udział energii ze źródeł odnawialnych ma stanowić 20% w całkowitym zużyciu energii we Wspólnocie. Celem krajowym w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w ostatecznym zużyciu energii brutto w 2020 r. jest osiągnięcie poziomu 15% – w mpzp wprowadza się tereny przeznaczone pod urządzenia energii odnawialnej; co wpisuje się w cele krajowe i międzynarodowe w zakresie produkcji energii ze źródeł alternatywnych, ponadto dopuszcza się stosowanie indywidualnych instalacji OZE;
- zapewnienia zrównoważonego i harmonijnego rozwoju województwa poprzez ochronę wód podziemnych i powierzchniowych; przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy na terenach otwartych; przeciwdziałania wkraczaniu zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowej na tereny leśne i łąkowe; przestrzegania zasady minimalizowania kolizji i konfliktów przestrzennych, polegającej na wyborze rozwiązań neutralnych przyrodniczo, a w przypadku ich braku rozwiązań najmniej

kolizyjnych; wzbogacania i racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi, uwzględniając potrzeby przyszłych pokoleń; utrzymania walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu; wzmocnienia stabilności środowiska przyrodniczego – zgodnie z wytycznymi *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego* – w planie uwzględniono powyższe zasady;

- utrzymania norm odnośnie jakości gleb określonych w przepisach szczegółowych - ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – niewprowadzanie przeznaczeń i obiektów mogących obniżyć jakość gleby w stopniu znaczącym;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonej w przepisach szczegółowych - ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, Ramowa Dyrektywa Wodna, Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły – w planie uwzględniono konieczność ochrony wód podziemnych i powierzchniowych;
- utrzymania norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz odpowiednie rozporządzenia do niej – w projekcie planu ustala się tereny chronione akustycznie;
- ochrony korytarzy ekologicznych, siedlisk przyrodniczych, różnorodności biologicznej – Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej, która jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro), Dyrektywa Siedliskowa oraz Dyrektywa Ptasia – w mpzp zachowane zostają najcenniejsze obszary przyrodnicze.

Ustalenia mpzp umożliwiają prowadzenie polityki przestrzennej gminy z uwzględnieniem działań i celów wyznaczonych w dokumentach strategicznych, w zakresie ochrony środowiska i planowania przestrzennego.

3. Informacje o powiązaniach z innymi dokumentami, głównych celach projektu planu oraz jego zawartości

3.1. Powiązania z innymi dokumentami

Do najważniejszych dokumentów o charakterze strategicznym, z którymi powiązany jest projekt przedmiotowego planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko zaliczono:

POZIOM KRAJOWY: Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania kraju 2030 – wizja Polski w 2030 r.

Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Kraju przyjęta uchwałą Rady Ministrów w dniu 13 grudnia 2011 r. utworzona została na bazie Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju i w tej samej perspektywie czasowej, czyli do 2030 r. Dokument zakłada dążenie do spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju określone w Koncepcji i wpisujące się w projekt planu to:

- osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych;

- zwiększenie odporności struktur przestrzennych na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego;
- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Koncepcja zakłada ochronę zastanych walorów przyrodniczych i umiejętne wykorzystanie funkcji ekosystemów w planowaniu przestrzennym, w którym powinno uwzględniać się m.in. wzajemne relacje komponentów środowiska, oddziaływanie na procesy zarządzania zasobami przyrody żywej i krajobrazu. Poprzez działania planistyczne należy dążyć do stabilizacji ekosystemów.

W dokumencie zwraca się uwagę na innowacyjność oraz rozwój trwałych i zrównoważonych form gospodarowania na obszarach o zakorzenionych tradycjach np. rolniczych. Ważnym aspektem jest proces odnowy wsi, który wsparty przez planowanie na poziomie krajowym, przyczynia się do utrzymania trwałych, wielofunkcyjnych struktur ekologicznych i przestrzennych.

W Koncepcji zakłada się zachowanie sieci ekologicznej, w tym głównych korytarzy łądowych, mających znaczenie międzynarodowe, łączące się z korytarzami dolin dużych rzek Polski. System uzupełniony korytarzami o znaczeniu ponadregionalnym jest uszczegóławiany na poziomie regionalnym i lokalnym. Postuluje się o wytyczenie i zachowanie obszarów węzłowych, integrujących tereny objęte ochroną przyrody i krajobrazu, a także inne elementy systemu ekologicznego, mające znaczenie dla jego prawidłowego funkcjonowania. Podkreśla się znaczenie obszarów rolniczych w kształtowaniu bioróżnorodności regionów i zachowaniu walorów krajobrazowych.

Założenia Koncepcji zostały uwzględnione w planie, m.in. poprzez zachowanie najcenniejszych struktur przyrodniczych.

POZIOM REGIONALNY: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

W wymiarze ogólnym plan wyznacza cel strategiczny i cele cząstkowe - szczegółowe w zakresie zwiększenia konkurencyjności, wzmocnienia spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju, poprawy dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej regionu, osiągnięcia i utrzymania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego oraz zwiększenia odporności struktury przestrzennej na zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego, naturalnego i awarii przemysłowych oraz zdolności obronnych i ochronnych.

W zakresie środowiska przyrodniczego, zgodnie z PZPWP, uwzględniono m.in. zasadę racjonalnego wykorzystania wysokich walorów środowiskowo-krajobrazowych oraz zasobów wodnych, surowców mineralnych i dziedzictwa kulturowego wymaga uruchomienia mechanizmów ich ochrony, służących zmniejszeniu ilości konfliktów o przestrzeń oraz wspomaganiu gospodarowania tymi zasobami, zwłaszcza na obszarach cennych przyrodniczo i kulturowo. Ponadto dostosowano zagospodarowanie przestrzenne do cech naturalnych, predyspozycji, walorów i odporności środowiska na antropopresję i zapewniono spójność oraz ciągłość przestrzeni przyrodniczej.

W wymiarze szczegółowym w Planie zawarto przestrzenne warunki realizacji regionalnej polityki rozwoju, określające sposób realizacji oraz miejsce lokalizacji lub preferencje dla lokalizacji działań w przestrzeni, a także określono inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Zgodnie z ustaleniami PZPWP, Gmina Brańsk, jako ośrodek sieci osadniczej pełni funkcje wynikające ze swojego statusu administracyjnego, gospodarczego, mieszkalnictwa oraz aktywności gospodarczej.

POZIOM REGIONALNY: Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2030 r.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2030 r., przyjęta uchwałą nr XVIII/213/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r, stanowi odpowiedź samorządu województwa na zmieniającą się sytuację polityczną kraju i warunki społeczno-gospodarcze oraz przestrzenne regionu.

W Strategii rozwoju województwa podlaskiego uwzględniony został ramowy cel horyzontalny: *Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze i wykorzystywanie jego atutów dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i atrakcyjności zamieszkania z myślą o przyszłych pokoleniach.* Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze województwa podlaskiego ma stanowić samoistny cel rozwojowy, który ma wzmacniać naturalną przewagę województwa postrzeganego jako posiadające doskonale zachowane środowisko naturalne.

Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwości wzrostu konkurencyjnej gospodarki – szczególnie jej „zielonych” sektorów. Wizerunek regionu o unikalnym środowisku będzie czynnikiem sprzyjającym rozwojowi powiązań zewnętrznych, poprzez przyciąganie inwestorów zainteresowanych szybko rozwijającą się zieloną gospodarką i jako element promujący na zewnętrznych rynkach regionalne marki.

POZIOM REGIONALNY: Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022 został przyjęty przez Zarząd Województwa Podlaskiego uchwałą nr XXXII/280/16 z dnia 19 grudnia 2016 r. wraz z załącznikami opracowany został zgodnie z polityką unijnych, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych i planistycznych.

Głównym celem opracowania jest wskazanie kierunków rozwoju polityki zarządzania gospodarką odpadami oraz osiągnięcie celów i wymagań założonych w polityce ochrony środowiska, w tym wynikających z prawa Unii Europejskiej.

W mpzp zostały uwzględnione założenia Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego. Wspólnie, dokumenty te przyczynią się do realizacji założeń Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022.

POZIOM LOKALNY: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Brańsk na lata 2001-2020

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Brańsk na lata 2001-2020 formułuje cele długofalowe i sposoby realizacji w okresie 2001-2020. Przyjętą misją w niniejszym dokumencie jest istnienie wielofunkcyjnej, proekologicznej gospodarki, gwarantującej wzrost dochodów i poprawę życia mieszkańców Gminy Brańsk.

Za priorytetowe działania uznano następujące cele strategiczne: rozwój infrastruktury technicznej przyczyniającej się do poprawy sytuacji w gospodarce i ochronie środowiska, dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb i aspiracji mieszkańców, ochrony, wzbogacania oraz racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku, rozwój sektora małej i średniej przedsiębiorczości, wdrażanie systemu zarządzania strategią oraz promocja Gminy.

3.2. Główne cele sporządzenia zmiany planu

Celem projektowanego dokumentu jest zmiana przeznaczenia terenu w odniesieniu do kilku obszarów wskazanych w uchwale Nr XXI/178/2021 Rady Gminy Brańsk z dnia 14 lipca 2021. Podjęcie działań w ramach powyższej uchwały, wynika z wniosków złożonych przez mieszkańców i inwestorów dotyczących zmiany obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz jest następstwem uchwalenia przez Radę Gminy dokumentu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Celem prognozy sporządzonej do zmiany planu jest identyfikacja prawdopodobnych oddziaływań na środowisko ustaleń dokumentu, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie działań alternatywnych.

3.3. Zawartość projektowanego dokumentu

W prognozie przeanalizowano wpływ ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko przyrodnicze, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Opracowanie zostało podzielone na trzy główne części. Pierwsza zawiera opis podstawy formalno-prawnej, zestawienie materiałów źródłowych oraz metod pracy i analiz skutków ustaleń projektowanego dokumentu, przedstawienie celów, a także omówienie oddziaływania transgranicznego.

W części drugiej scharakteryzowano środowisko przyrodnicze analizowanego obszaru, przedstawiono wyniki monitoringu środowiska oraz zidentyfikowano główne zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemów.

Część trzecia objęła analizę i ocenę oddziaływania ustaleń projektowanego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska. Szczególną uwagę zwrócono na oddziaływanie ustaleń zmiany planu na istniejące formy ochrony przyrody. Omówiono także skutki środowiskowe ustaleń na wody powierzchniowe i podziemne oraz klimat. Przeanalizowano oddziaływanie na walory krajobrazowe. Oceniono przewidywane oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, lokalne, ponadlokalne na komponenty środowiska wymienione powyżej oraz określono ich czas trwania. Ponadto określono rodzaje oddziaływań na zdrowie ludzi, zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi, powietrze, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.

Przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji dokumentu.

Prognoza opracowywana była równocześnie z projektem planu, co umożliwiło prowadzenie na bieżąco weryfikacji i dokonywanie zmian ustaleń projektowanego dokumentu, w celu wyeliminowania niekorzystnych oddziaływań na zdrowie ludzi i środowisko przyrodnicze.

W granicach przedmiotowego miejscowego planu wyznacza się tereny o różnych przeznaczeniach lub zasadach zagospodarowania, oznaczone symbolami:

Symbol	Przeznaczenie podstawowe	Przeznaczenie uzupełniające/ dopuszczające
MNU	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej;	garaże, budynki gospodarcze, zieleń urządzona;
PUW	teren zabudowy obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, w tym urządzeń	parkingi, zieleń urządzona; dopuszcza się lokalizowanie zbiorników wodnych służących zagospodarowaniu wód opadowych;

Symbol	Przeznaczenie podstawowe	Przeznaczenie uzupełniające/ dopuszczające
	wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100kW oraz zabudowy usługowej;	
PG	teren powierzchniowej eksploatacji złoża kruszywa naturalnego;	dopuszcza się obiekty i urządzenia służące eksploatacji złoża kruszywa naturalnego, jego sortowaniu, płukaniu i kruszeniu oraz dojazdy i ciągi technologiczne;
RM	teren zabudowy zagrodowej;	garaże, zieleń urządzona;
R	tereny rolnicze;	drogi śródpolne;

Dla wydzieleni określono funkcje oraz wprowadzono szereg zapisów ustalających zasady użytkowania danego terenu, uwzględniające postulaty idei zrównoważonego rozwoju.

4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowych uwarunkowań środowiskowych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości, analizy dostępnych opracowań planistycznych i dokumentów na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju, a także informacji udostępnionych przez instytucje naukowe i państwowe. Uwzględniono zapisy oraz wytyczne zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym dla przedmiotowego terenu a także cele najważniejszych dokumentów o znaczeniu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Przy dokonaniu oceny oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu zastosowano metodę opisową, niezbędną do sprecyzowania wyników identyfikacji.

Informacje zawarte w prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości zmiany planu oraz etapu przyjęcia dokumentu w procesie opracowania projektów dokumentów powiązanych.

5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków zapisów projektu planu będzie odbywała się w ramach monitoringu prowadzonego przez Radę Gminy Brańsk w formie analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadzanego przez odpowiednie instytucje. Wyniki będą prezentowane w corocznych raportach publikowanych w formie ogólnodostępnej. Systematyczny monitoring głównych elementów środowiska przyrodniczego tj. powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych pozwoli ocenić tendencje zmian środowiska oraz kierunki jego ochrony.

6. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

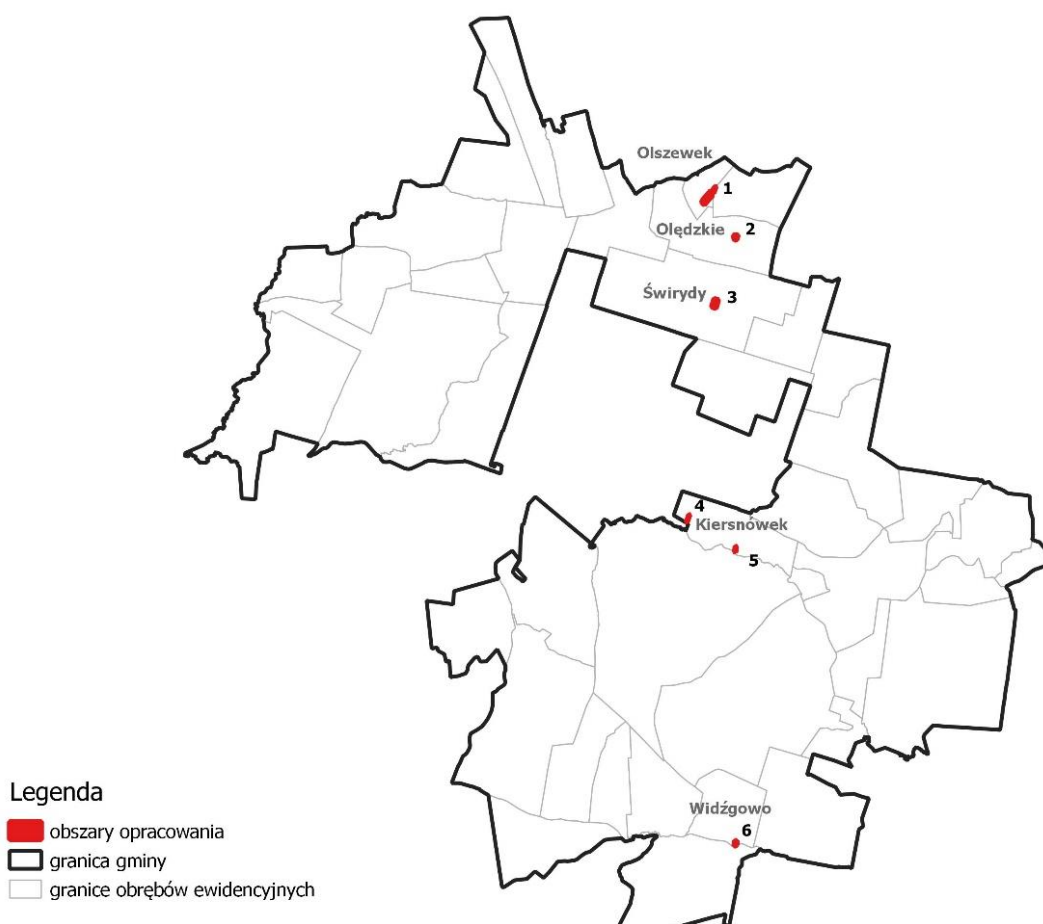
Realizacja ustaleń planu nie będzie skutkować powstawaniem transgranicznych oddziaływań w rozumieniu art. 104 ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W projekcie Planu nie zakłada się realizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko sąsiadujących państw. Odległość od granic gminy do najbliższej położonej granicy z Białorusią wynosi ok. 40 km.

7. Lokalizacja terenu opracowania

Granice terenów opracowania zostały określone w Uchwale Nr XXI/178/2021 Rady Gminy Brańsk z dnia 14 lipca 2021 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów w gminie Brańsk, zmienionej Uchwałą Nr XXVI/210/2022 Rady Gminy Brańsk z dnia 18 marca 2022 r. Analizą objęto obszary o łącznej powierzchni ok. 9,89 ha, położone w województwie podlaskim, w powiecie bielskim, w gminie Brańsk.

Gmina położona jest w powiecie bielskim, w południowej części województwa podlaskiego. Obszar graniczy od północy z gminą Poświętne, od wschodu z gminami Wyszki, Bielsk Podlaski oraz Boćki, od południa z gminą Dziadkowice, a od zachodu z gminami Grodzisk, Rudka, Klukowo, Szepietowo, Nowe Piekuty oraz Miasto Brańsk. Teren gminy podzielony jest na 43 obręby ewidencyjne: Bronka, Brzeźnica, Burchaty, Chojewo, Dębowo, Domanowo, Ferma, Glinnik, Holonki, Kadłubówka, Kalnica, Kiersnowo, Kiersnówek, Kiewłaki, Klichy, Koszewo, Lubieszce, Majorowizna, Markowo, Mień, Nowosady, Oleksin, Olędzkie, Olszewek, Olszewo, Pace, Patoki, Pietraszki, Płonowo, Poletyły, Popławy, Pruszancka Stara, Pruszancka-Baranki, Puchały Nowe, Puchały Stare, Spieszyn, Szmurły, Ściony, Świridy, Widźgowo, Załuskie Koronne, Załuskie Kościelne i Zanie.

Obszary opracowania zlokalizowane są w obrębach ewidencyjnych: Olszewek, Olędzkie, Świridy, Kiersnówek i Widźgowo (Ryc. 1. Lokalizacja obszarów opracowania w granicach gminy Brańsk).

Ryc. 1. Lokalizacja obszarów opracowania w granicach gminy Brańsk

Gmina ma charakter wiejski, a jej powierzchnia wynosi 227,4 km². Liczy 5 566 mieszkańców, a gęstość zaludnienia 24 os/km² (GUS, 2020).

W aspekcie przyrodniczym obszar gminy nie wyróżnia się cennymi przyrodniczo obszarami – jego terenów nie objęto żadnymi wielkoobszarowymi formami ochrony przyrody. Występują tu jedynie pomniki przyrody. Najcenniejszym elementem systemu przyrodniczego są tereny wzdłuż dolin rzecznych.

Plan obejmuje 6 obszarów, dla których przyjęto numerację zgodną z załącznikami do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

Opis: Teren nr 1 zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Olszewek (zał. nr 1 do planu)

Aktualne zagospodarowanie: pola uprawne, fragment drogi dojazdowej

Otoczenie: tereny rolnicze, zabudowa

Powierzchnia: ok. 4,37 ha

Opis: Teren nr 2 zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Olędzkie (zał. nr 2 do planu)

Aktualne zagospodarowanie: zabudowa zagrodowa

Otoczenie: zabudowa, tereny rolnicze, drogi

Powierzchnia: ok. 1,16 ha

Opis: Teren nr 3 zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Świridy (zał. nr 3 do planu)

Aktualne zagospodarowanie: pola uprawne, istniejący obiekt budowlany

Otoczenie: zabudowa zagrodowa, drogi, rola

Powierzchnia: ok. 2,74 ha

Opis: Teren nr 4 zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Kiersnówek (zał. nr 4 do planu)

Aktualne zagospodarowanie: pola uprawne,

Otoczenie: zabudowa, tereny rolnicze, drogi

Powierzchnia: ok. 0,39 ha

Opis: Teren nr 5 zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Kiersnówek (zał. nr 5 do planu)

Aktualne zagospodarowanie: łąki i pastwiska

Otoczenie: tereny rolnicze, zabudowa, drogi, zalew, rzeka

Powierzchnia: ok. 0,44 ha

Opis: Teren nr 6 zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Widźgowo (zał. nr 6 do planu)

Aktualne zagospodarowanie: zabudowa zagrodowa

Otoczenie: zabudowa, tereny rolnicze, rzeka, drogi

Powierzchnia: ok. 0,8 ha

8. Charakterystyka i stan środowiska przyrodniczego

8.1. Geomorfologia

Zgodnie z zaktualizowanym podziałem fizycznogeograficznym Kondrackiego prawie cały obszar gminy Brańsk, w tym wszystkie tereny analizy, położony jest w granicy mezoregionu Równina Bielska (843.37), będącego częścią makroregionu Nizina Północnopodlaska.

Równina Bielska zajmuje ok. 222 km² w granicach gminy Brańsk (98% powierzchni). Tworzy ją wysoczyzna polodowcowa z licznymi i rozległymi obniżeniami wytopiskowymi, które częściowo zostały przekształcone w doliny rzeczne. Powierzchnia równiny nachylona jest ku zachodowi i północnemu-zachodowi. Na tle wysoczyzn sąsiednich mezoregionów, Równina Bielska odznacza się mniejszymi wysokościami bezwzględnymi i słabszym urzeźbieniem. Monotonną powierzchnię urozmaicają tu wzgórza kemowe, związane z recesją zlodowacenia warciańskiego. Przez równię przebiega dział wód Narwi (Narewki i Orlanki) oraz Bugu (Leśnej i Nurca).

W granicach gminy rzędne terenu sięgają 150–160 m n.p.m. (w obrębie Wysoczyzny Drohiczyńskiej). Około 10–15 m niżej położona jest Równina Bielska. Z południowego wschodu na zachód powierzchnię obszaru rozciąga szeroka (700–2 000 m) dolina Nurca, wykorzystująca, podobnie jak jej mniejsze dopływy, ciąg obniżen wytopiskowych. Płaskie dno doliny znajduje się na wysokości 122,0–132,0 m n.p.m. Dolina charakteryzuje się występowaniem rozległych równin torfowych, tarasu

zalewowego - holocenijskiego wyniesionego 2–3 m nad dno doliny oraz fragmentów tarasu nadzalewowego - plejstocenijskiego, zlokalizowanego wyspowo na wschód od wsi Popławy oraz na zachód od wsi Karp (gmina Rudka) na wysokości 5–7 m nad dnem doliny. Dolina Nurca dzieli równinę na dwie części – północną i południową. Na ich obszarze dominują formy lodowcowe i wodnolodowcowe. W części północnej przeważają wysoczyzny morenowe płaskie i faliste. Występują tu także równiny sandrowe, które kumulują się wzdłuż doliny Panasówki i Dopływu z Domanowa. Na wschodzie natomiast, w rejonie Kalnicy i Chojewa znaczną powierzchnię zajmują zagłębienia wytopiskowe. Są to prawie płaskie obniżenia wypełnione utworami wytopiskowymi i deluwialnymi. Wyróżniającymi formami są także występujące na linii Świridy–Bronka formy akumulacji szczelinowej. Tworzą je wydłużone wzgórza o przebiegu z północnego zachodu na południowy wschód, wysokości względnej 10–15 m i długości dochodzącej do 1200 m.

W części równiny zlokalizowanej na południe od Nurca również dominującą formą rzeźby terenu są wysoczyzny morenowe płaskie. Ponadto licznie występują tu równiny wodnolodowcowe.

Obszary analizy cechuje równinna rzeźba terenu. Kilka z nich znajduje się w dolinie cieków.

8.2. Geologia

Gmina Brańsk położona jest w obrębie regionalnej jednostki tektonicznej Polski zwanej obniżeniem podlaskim. Jest to depresyjna forma prekambryjska, wypełniona utworami osadowymi prekambriu, kambriu, ordowiku i syluru oraz niezgodnie zalegającymi na nich osadami karbonu górnego, lokalnie czerwonego spągowca, czechsztynu i triasu. Cały obszar gminy pokryty jest grubym kompleksem utworów czwartorzędowych, o miąższości przekraczającej miejscami 200 m.

Najstarsze stwierdzone osady to margliste iłowce, wapienie oraz piaskowce kwarcowe ordowiku. Nad nimi występują iłowce, piaskowce i zlepieńce triasu dolnego o miąższości około 150 m. Wyżej zalegają jurajskie wapienie margliste z krzemieniami i czertami o podobnej miąższości. Bezpośrednio nad osadami jury stwierdzono mułki, piaski glaukonitowe oraz kredę piszącą o miąższości około 250 m zaliczane do kredy górnej. Nad nimi znajduje się kilkudziesięciometrowej miąższości seria określana ogólnie, jako paleogeńsko-neogeńska, złożona z piasków i mułków glaukonitowych oraz młodszych miocenijskich ilów, mułków i brunatnych piasków z fragmentami zwęglonego drewna.

Zlodowacenia najstarsze reprezentuje zlodowacenie narwi. Utwory tego glaciału zachowały się jedynie w obniżeniach przy północno-wschodniej granicy gminy, gdzie zalegają bezpośrednio na utworach kredowych. Utwory zlodowaceń południowopolskich obejmują osady zlodowacenia nidy (również przy północno-wschodniej granicy gminy) oraz szeroko rozprzestrzenione na pozostałym obszarze utwory zlodowaceń sanu 1 i 2. Przekraczająca 100 m miąższości seria osadów wodnolodowcowych i lodowcowych zlodowacenia nidy to w spągowej części drobnoziarniste i średnioziarniste piaski, nad którymi zalega kompleks glin zwałowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych oraz mułków i ilów zastoiskowych. Gliny, zwłaszcza w strefie spągowej cechuje znaczna domieszka piasków o drobnych i średnich frakcjach. W części południowej gminy Brańsk dominują żwiry, głazy i piaski lodowcowe bez glin zwałowych. Wody roztopowe u schyłku zlodowacenia sanu 1 doprowadziły do powstania rozległej pokrywy różnoziarnistych piasków wodnolodowcowych przykrywającej w przeważającej części utwory lodowcowe. Interglacja ferdynandowska rozdzielała zlodowacenia sanu obejmował sedymtację mułków i piasków jeziornych, a miejscami torfów. W osadach jeziornych stwierdzono obecność substancji organicznej, a torfy cechuje silne sprasowanie. Osady zlodowacenia sanu 2 obejmują cały obszar gminy. Mułki, piaski i ropy zastoiskowe o miąższości do 12 m wypełniają kopalne zbiorniki w okolicy Brańska, Brzeźnicy i Kalnicy. Miąższość szarych glin zwałowych znanych z okolic Glinnika ulega redukcji ku południowi, ustępując miejsca żwirom, piaskom czy głazom lodowcowym.

Do osadów interglacjału wielkiego separującego zlodowacenia południowopolskie i środkowopolskie zaliczone zostały piaski rzeczne interglacjału mazowieckiego oraz utwory pochodzące z akumulacji podczas zlodowacenia liwca. Zlodowacenia środkowopolskie obejmują zlodowacenie odry i warty. Zlodowacenie odry reprezentowane jest przez osady zastoiskowe i wodnolodowcowe. Mułki i pyłowate piaski zastoiskowe występują głównie na południu omawianego obszaru. Największą miąższość (ok. 12 m) osiągają w Koszewie, a w pozostałej części terenu nie przekracza ona 7 m. Gliny zwałowe, miejscami piaski i żwiry tworzą ciągłą warstwę. Największe ich miąższości stwierdzono na północy, na południu miąższość tych osadów nie przekracza 10 m.

Sedymentację osadów zlodowacenia warty (zlodowacenia środkowopolskie) rozpoczynają ility warwowe z przewarstwieniami mułków piaszczystych, rzadziej piasków pyłowatych. Gliny zwałowe tego zlodowacenia są najstarszymi utworami odsłaniającymi się na powierzchni obszaru gminy Brańsk. Występują powszechnie, tworząc pokrywę o miąższości dochodzącej do 19,6 m (okolice Olend). W części północnej gliny te występują lokalnie w dwóch poziomach rozdzielonych utworami zastoiskowymi. Utwory rozdzielające gliny rozpoznane, jako mułki i piaski zastoiskowe, szczególnie duże miąższości osiągają w okolicy Glinnika (do 23 m). Piaski, żwiry i głązy lodowcowe tworzą niewielkie płyty na powierzchniach wysoczyzn. Różnoziarniste, źle wysortowane piaski z pojedynczymi głazami nie przekraczają na ogół 5 m miąższości. Żwiry, piaski, głązy i gliny zwałowe moren czołowych tworzą niewielkie pagórki w części wschodniej gminy. Formy szczelinowe w okolicach Świryd, budujące ciąg wzgórz o przebiegu równoległym do rynn subglacialnej, wypełnia ten sam materiał. Piaski, mułki i żwiry kemów budują różnej wielkości formy morfologiczne rozrzucone po całej powierzchni gminy. Żwiry, piaski i gliny zwałowe moren martwego lodu tworzą zespoły drobnych form towarzyszące najczęściej zagłębieniom wytopiskowym (rejon Kalnicy, Olędzkie). Piaski i żwiry wodnolodowcowe zlodowacenia warty nie budują wyraźnych i zwartych powierzchni sandrowych - występują płatami. Są to zazwyczaj piaski drobno- i średnioziarniste z nielicznymi przewarstwieniami materiału grubszego. Interglacjał emski reprezentują torfy osadzone w dolinie Nurca. Osady najmłodszych zlodowaceń – północnopolskich (zlodowacenie wisły) to piaski rzeczne tarasów nadzalewowych w dolinie Nurca i jego dopływów. Do czwartorzędu nierozdzielonego zaliczane są niewielkie powierzchniowo płyty piasków eolicznych, eluvia piaszczyste glin zwałowych zlodowacenia warty o miąższości 0,7–2,0 m, piaski deluwialno-rzeczne na obrzeżach doliny Nurca oraz piaski i gliny deluwialne pokrywające łagodne zbocza wysoczyzn morenowych bądź wypełniające lokalne obniżenia różnej genezy. Osady holocenu występują dość powszechnie. Piaski i mułki (mady) rzeczne tarasów zalewowych znajdują się na powierzchni lub pod cienkim przykryciem torfów czy namułów torfiastych w dolinach Nurca, Bronki i Mienia. Namuły piaszczyste jak i torfiaste powszechne są w trwale podmokłych obniżeniach terenu i wąskich dolinkach okresowych cieków. Do dziś trwa akumulacja torfów, zwłaszcza w dolinie Nurca, gdzie pod torfami występują także gytie detrytusowo-wapienne.

8.2.1. Warunki budowlane

O warunkach geologiczno-inżynierskich decyduje kilka czynników – rodzaj i stan gruntów, morfologia terenu, głębokość usytuowania zwierciadła wód podziemnych, występowanie procesów geodynamicznych i inne.

Do obszarów o warunkach korzystnych, sprzyjających budownictwu należą rejon o gruntach spoistych: zwartych, półzwartych i twardoplastycznych oraz gruntach sypkich średniozagęszczonych i zagęszczonych, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość zwierciadła wody gruntowej przekracza 2 m p.p.t. Grunty te występują w części północnej, centralnej i południowo-wschodniej gminy, m.in. okolice: Oleksina, Chojewa, Załuskich i Świryd. Rzeźba terenu na obszarach korzystnych do zabudowy jest płaska, miejscami falista o deniwelacjach nie przekraczających 15–20

m. W obrębie wysoczyzn, w strefie powierzchniowej i miejscami przypowierzchniowej (przykrycie utworami fluwioglacjalnymi), dominują grunty spoiste reprezentowane przez mało skonsolidowane gliny zwałowe zlodowacenia warty. W stropie, do głębokości około 3 m, wykazują one dość silne zapiaszczenie. Są najczęściej półzwarłe lub twardeplastyczne, choć w strefach przypowierzchniowych narażonych na wpływy atmosferyczne mogą wykazywać podwyższony stopień plastyczności. Wystąpienia tych glin spotykane są na północ od Brańska, w okolicach Glinnika, Świryd i Olędzkich. Piaski i żwiry wodnomorenowe oraz piaski i żwiry akumulacji szczelinowej w rejonie Świryd należą do średniozagęszczonych.

Do gruntów o niekorzystnych warunkach geologiczno-inżynierskich, utrudniających budownictwo należą grunty słabonośne, do których zalicza się: grunty organiczne, grunty spoiste plastyczne i miękkoplastyczne, a także grunty niespoiste w stanie luźnym. Niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie związane są ze wszystkimi terenami, na których zwierciadło wód gruntowych występuje płycej niż 2 m od powierzchni terenu, bądź występują wody o zwiększonej agresywności względem betonów. Zalicza się tu ponadto tereny podmokłe i zabagnione, zalewane podczas powodzi oraz rejon, gdzie spadki terenu przekraczają 12%. Na obszarze gminy Brańsk niekorzystne do zabudowy są szerokie tarasy zalewowe, często zatorfione w dolinie Nurca i jego dopływów. Oprócz torfów występują tam namuły, a zwierciadło wód kształtuje się płytko pod powierzchnią terenu. Wody w tych utworach mogą być agresywne względem betonu i stali.

Dolina Nurca, zwłaszcza w okresach wiosennych, narażona jest na podtopienia i zalewy. Najbardziej rozległe zagłębienia wytopiskowe w okolicy Kalnicy i Chojewa wypełniają mułki piaszczyste i piaski pylaste z cienkimi laminami ilów. Grunty te są nieskonsolidowane, plastyczne i miękkoplastyczne (mady).

Niekorzystne warunki budowlane mogą występować w rejonie obszarów nr 6 i częściowo 5, z kolei korzystne na terenach 1, 2, 3, 4 i częściowo 5. Zabudowę planuje się wprowadzić (lub już dotychczas występuje) na wszystkich wymienionych obszarach. Należy podkreślić, że jest to jedynie wstępne rozpoznanie warunków terenowych, które nie wyklucza możliwości zabudowania obszarów o niekorzystnych warunkach zabudowy. Rekomenduje się wykonanie badań gruntu przed rozpoczęcie budowy, w celu ewentualnego dobrania odpowiednich rozwiązań technologicznych.

8.3. Surowce mineralne

Gmina Brańsk jest obszarem dość ubogim w kopaliny. W jej obrębie występują złoża kruszywa naturalnego: Domanowo, Domanowo II, Oleksin, Świridy II, Świridy III, Świridy IV i Świridy V. W granicach gminy zlokalizowane są także tereny oraz obszary górnicze: Domanowo, Domanowo II, Oleksin i Świridy III.

Na terenie objętym planem, w obrębie obszaru oznaczonego numerem 3 wyznacza się teren powierzchniowej eksploatacji złoża kruszywa naturalnego (PG) w celu eksploatacji sąsiedniego złoża Świridy III w obrębie którego dotychczas prowadzona już jest eksploatacja (obszar w sąsiedztwie terenu analizy nr 3).

8.4. Użytkowanie gruntów

W gminie Brańsk dominują grunty rolne (ok. 78%), wśród których największy udział mają grunty orne oraz pastwiska a w dolinach rzecznych również łąki. Sady zajmują niewielkie powierzchnie i mają marginalne znaczenie. Grunty orne pokrywają równinne, rozległe tereny wysoczyznowe. Działalność rolnicza w gminie stanowi podstawę utrzymania mieszkańców. Jej rozwojowi sprzyja wysoka kultura rolna oraz dobry stan środowiska naturalnego. Istnieją tu wyłącznie rodzinne gospodarstwa rolne, które stanowią dobrą bazę surowcową dla przetwórstwa rolno-

spożywczego, szczególnie mlecznego. Funkcjonuje kilkadziesiąt specjalistycznych gospodarstw mlecznych gdzie odbiór mleka odbywa się bezpośrednio od rolnika.

Lesistość gminy wynosi ok. 15,2%. Lasy ogółem zajmują powierzchnię 3 451,99 ha, z czego 2802,88 ha stanowi własność prywatną, 646,81 ha Skarbu Państwa a 2,3 ha gminy. W granicach gminy Brańsk nie wyznaczono lasów ochronnych.

Gmina charakteryzuje się znacznym rozproszeniem sieci osadniczej, w szczególności w południowo-wschodniej części.

Aktualne zagospodarowanie terenów analizy zostało przedstawione w rozdziale 7.

8.5. Gleby

Gmina Brańsk cechuje się dobrymi glebami do uprawy rolniczej. Pokrywa glebowa regionu wykształciła się z miąższych utworów czwartorzędowych pochodzenia lodowcowego. Około 60% gleb wytworzyło się na glinach. Podłożem dla pozostałych gleb są piaski, lokalnie pyły, a w dolinach cieków namuły, torfy i piaski rzeczne.

W południowej, środkowej i zachodniej części gminy największe powierzchnie zajmują gleby pseudobielicowe na piaskach gliniastych i gliniasto-pyłastych podścielone gliną. W środkowej i północno-zachodniej części obszaru występują wytworzone z glin zwałowych gleby brunatne. Lokalnie wykształciły się także gleby brunatne wylugowane i kwaśne, przeważnie wytworzone z glin piaszczystych i piasków słabogliniastych. W południowo-wschodniej i wschodniej części gminy koncentrują się gleby piaskowe różnych typów (bielicowe, rdzawe, brunatne i kwaśne). W rozproszeniu, głównie w rejonie niezabagnionych obniżen terenowych, w dolinach mniejszych cieków wodnych i na bagiennych obrzeżach doliny Nurca występują czarne ziemie na piaskach, glinach i pyłach. Ponadto w dolinie Nurca wykształciły się gleby torfowe, murszowo-torfowe, murszowe i mady.

Na większości obszaru gminy przeważają gleby w kompleksie 4 – żytnim bardzo dobrym (pszenno-żytnim). W części zachodniej natomiast dominują gleby w kompleksie 2 – psennym dobrym. Stosunkowo dużo jest również gleb w kompleksie 6 – żytnim słabym oraz 8 – zbożowo-pastewnym mocnym. Prawie całą dolinę Nurca oraz jego dopływów zajmują użytki zielone w 2 kompleksie (użytki zielone średnie). Znaczna część użytków zielonych została zmeliorowana.

Na obszarze gminy stosunkowo dużo jest gleb w klasie bonitacyjnej III – 2 997 ha (13,2% powierzchni całej gminy), w tym 100 ha zajęte przez lasy. Nie występują tu natomiast gleby klas I i II.

Grunty III klasy bonitacyjnej występują w granicach obszarów nr 1 i 2.

8.6. Warunki hydrologiczne

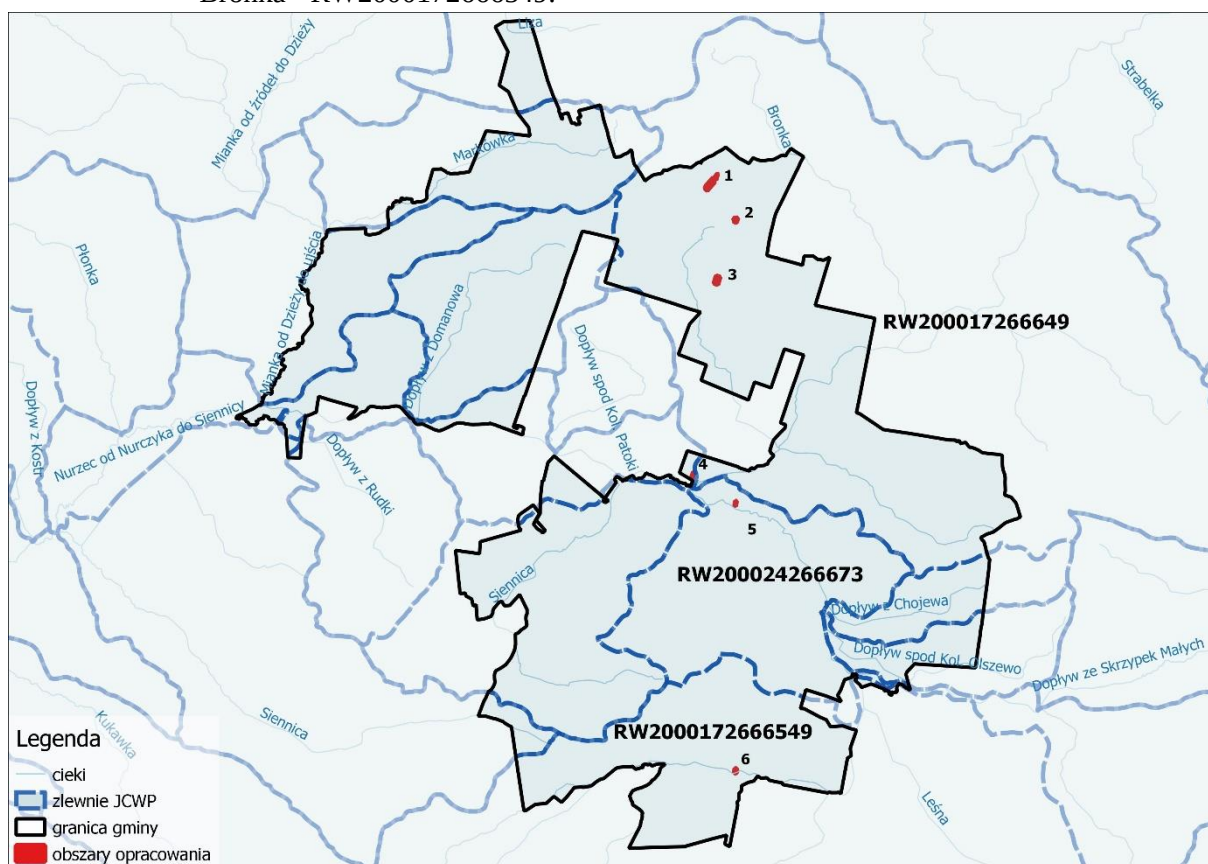
8.6.1. Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe w granicach gminy należą do zlewni trzeciego rzędu rzeki Bug. Główny układ sieci hydrograficznej obszaru związany jest z rzeźbą polodowcową, a tworzy go rzeka Nurzec wraz z dopływami – Mień (Mianka) z Markówką, Bronka z Panasówką, Leśna z Czarną, Siennica, Domanówka (Dopływ z Domanowa). Nurzec jest rzeką typowo niziną, o długości ok. 100 km, przepływającą przez tereny bagienne i podmokłe. Jej źródła znajdują się w pobliżu miejscowości Stawiszcz, tuż przy granicy z Białorusią, na południowy wschód od Czeremchy na wysokości około 180 m n.p.m. Do Bugu uchodzi w okolicy wsi Wojtkowice-Dady, około 10 km na południowy zachód od Ciechanowca na wysokości 105,4 m n.p.m. W rejonie gminy Brańsk dolina

Nurca jest bardzo szeroka i osiąga od ok. 700 do 2000 m. Charakterystyczną cechą koryta w tej części biegu jest wyraźne wcięcie w dno doliny, spowodowane procesami erozyjnymi zaistniałymi w wyniku nieprawidłowo przeprowadzonych melioracji w górnych odcinkach cieku. Zmeliorowane są doliny Nurca i Mianki. Ciągłość Nurca przerwana jest wskutek zlokalizowania 3 małych elektrowni wodnych: Ciechanowiec, Kuczyn, Kostry-Podśedkowięta. Zbudowano również progi piętrzące o wysokości ok. 2,2–2,4 m. Przy braku przepławek, obiekty te uniemożliwiają wędrówkę ryb.

Tereny objęte zapisami miejscowego planu zlokalizowane są w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Leśna - RW200017266649;
- Nurzec od Nurczyka do Siennicy - RW200024266673;
- Bronka - RW2000172666549.

Ryc. 2 Rozmieszczenie obszarów analizy na tle jednolitych części wód powierzchniowych

Stan wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe w granicach opracowania podlegają badaniom jakościowym w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Ocena jakości wód powierzchniowych na lata 2014-2019 została przeprowadzona dla wszystkich cieków wodnych, których zlewnie obejmują tereny analizy. Potencjał ekologiczny określany jest jako umiarkowany, z wyjątkiem Leśnej, dla której na tym odcinku określono stan/potencjał ekologiczny jako dobry. Klasa elementów biologicznych jest dobra, z kolei różni się w przypadku elementów hydromorfologicznych i fizykochemicznych. Zły stan JCW stwierdzono w przypadku Bronki oraz Nurca od Nurczyka do Siennicy. Leśna nie została oceniona z powodu braku możliwości oceny.

Tab. 1 Ocena jakości wód powierzchniowych

Rzeka	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan JCW
Bronka	Bronka – ujście do Nurca	dobry	5	>2	umiarkowany	zły
Nurzec od Nurczyka do Siennicy	Nurzec – Wyszonki Błonie	dobry	3	>2	umiarkowany	zły
Leśna	Leśna – ujście do Nurca	dobry	4	2	dobry	brak możliwości wykonania oceny

źródło: GIOŚ Białystok 2014-2019

Stan wszystkich jednolitych częściach wód powierzchniowych na obszarze opracowania, według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły określany jest jako zły, z czego tylko Nurzec od Nurczyka do Siennicy nie jest zagrożony nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan/potencjał ekologiczny oraz dobry stan chemiczny). Dla pozostałych cieków zastosowano odstępstwa ze względu na brak możliwości osiągnięcia celów do 2015 roku.

Tab. 2. Cele środowiskowe dla poszczególnych JCWP rzecznych

L.p.	Jednolita część wód powierzchniowych	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	Typ odstępstwa	Termin osiągnięcia dobrego stanu
1.	Leśna (PLRW200017266649)	zagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości technicznych -dysproporcjonalne koszty	2021
2.	Bronka (PLRW2000172666549)	zagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości technicznych -dysproporcjonalne koszty	2021
3.	Nurzec od Nurczyka do Siennicy (PLRW200024266673)	niezagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	-	-

źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016

8.6.2. Wody podziemne

Obszar gminy zaliczany jest do regionu hydrogeologicznego I mazowieckiego (Paczyński red., 1995). Nie występują tu główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP).

Stopień rozpoznania starszych (trzeciorzędowych i jurajskich) poziomów wodonośnych w granicach gminy Brańsk jest słaby. Główny użytkowy poziom wodonośny związany jest z utworami czwartorzędowymi. Miąższość tego poziomu w części północnej wynosi w granicach 12–19 m, a wody występują w piaskach zlodowacenia wilgi. W części południowej gminy poziom wodonośny tworzą piaski wodnolodowcowe zlodowaceń wilgi i sanu, rozdzielone lokalnie cienkimi wkładkami mułków i iłów, a jego miąższość wzrasta do 25–47 m. Zwierciadło wody ma przeważnie charakter napięty, powodowany obecnością izolującej warstwy glin zwałowych zlodowaceń liwca, odry i warty. Wodoprzewodność głównego użytkowego poziomu wodonośnego podobnie jak miąższość jest mniejsza w części północno-wschodniej i wynosi 100–200 m²/24h, w części zachodniej i południowej 200–300 m²/24h, a w części centralnej 500–1000 m²/24h. Potencjalna wydajność studni, poza niewielkimi obszarami na południowym zachodzie, jest znaczna i wynosi 50–70 m³/h w części północno-wschodniej, 70–120 m³/h i więcej na pozostałym obszarze. Wody głównego poziomu użytkowego cechuje niska sucha pozostałość (< 500 mg/dm³) i średnia twardość ogólna. Czwartorzędowe wody podziemne na obszarze gminy są jedynym źródłem zaopatrzenia w wodę dla celów komunalnych i przemysłowych. Ujmowane są kilkoma studniami o głębokościach przeważnie 50–85 m, rzadziej głębszymi. Wydajności studzien wahają się od około 44 m³/h do nieco ponad 100 m³/h i wyraźnie przewyższają potrzeby odbiorców.

Wszystkie obszary opracowania położone są w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 55 (PLGW200055). Cechuje się ona dobrym stanem ilościowym i chemicznym. Nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Stan wód podziemnych

Monitoring wód podziemnych na tym terenie kontroluje Państwowa Służba Hydrologiczna. Niska zawartość zanieczyszczeń takich jak chlorki, siarczany i azotany wskazuje, że wody podziemne w rejonie gminy Brańsk należą do wód naturalnych lub słabo zanieczyszczonych. Występują tu wody klas: IIa, IIb i III. Przeważają wody klasy IIb, średniej jakości, wymagające uzdatniania. Powszechne są w nich przekroczenia dopuszczalnych dla wód pitnych zawartości Fe i Mn. Wody klasy IIa, dobrej jakości i wymagające prostego uzdatniania (nieznaczne przekroczenia Fe i Mn) występują jedynie w południowo-zachodnim fragmencie gminy. Wody klasy III, niskiej jakości, wymagające skomplikowanego uzdatniania stwierdzono w rejonie Glinnika.

Głębokość występowania głównego poziomu wodonośnego, typ naturalnej izolacji oraz jej miąższość, a także rodzaj ognisk zanieczyszczeń i intensywność ich oddziaływania są najważniejszymi czynnikami wpływającymi na ocenę zagrożenia wód podziemnych. Z uwagi na nieliczne źródła zanieczyszczeń oraz grubą warstwę izolujących glin zwałowych teren gminy Brańsk uznano za obszar wysokiej i średniej odporności poziomu głównego, gdzie zagrożenie jakości wód kształtuje się na poziomie niskim i bardzo niskim.

Obszary opracowania położone są poza terenami o wysokim stopniu zagrożenia głównego użytkowego poziomu wodonośnego.

Zmiany składu chemicznego wód podziemnych i powierzchniowych związane są przede wszystkim z odprowadzaniem do środowiska niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych. W gminie występuje stosunkowo niski stopień skanalizowania. Wpływ na skład chemiczny wody ma także stosowanie nawozów i środków ochrony roślin na terenach rolniczych. Obszar gminy uznawany jest za deficytowy w zakresie zasobności w wody podziemne.

8.7. Klimat i powietrze

Według regionalizacji klimatycznej Gumińskiego, gmina Brańsk położona jest w obrębie dzielnicy Wschodniej. Obszar ten cechuje się wpływem klimatu kontynentalnego, z dużymi rocznymi amplitudami temperatury powietrza (ostrą i długą zimą, krótkim przedwiośniem i ciepłym latem) oraz przewagą opadów letnich nad zimowymi. Okres wegetacyjny rozpoczyna się wraz z początkiem prac polowych w okolicach 25 marca i trwa od 190 do 205 dni. Liczba dni mroźnych wynosi od 110 do 135 i jest jedną z najwyższych w całej Polsce. Pokrywa śnieżna zalega na tym obszarze przez około 70–80 dni. Najniższą średnią temperaturę powietrza notuje się w styczniu i wynosi ona $-4,3^{\circ}\text{C}$. Najwyższe średnie temperatury przypadają na miesiąc lipiec i osiągają $17,7\text{--}18,3^{\circ}\text{C}$. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. $7,2^{\circ}\text{C}$. Liczba dni pogodnych waha się w granicach 39–51 dni, a średnie roczne zachmurzenie wynosi ok. 6,4 pokrycia nieba. Wilgotność względna powietrza utrzymuje się między 80 a 81%. Roczna suma opadów jest niewielka - średnio 550 mm. Maksimum opadów przypada na miesiące letnie od czerwca do sierpnia, a minimum na miesiące zimowe – od stycznia do marca. Z uwagi na wyrównany teren o niewielkich deniwelacjach spływ wody opadowej jest nieznaczny, stąd też niedobory wody w glebie występują lokalnie i wiążą się z głębiej zalegającym poziomem wody gruntowej. Na obszarze gminy dominują wiatry zachodnie o niewielkich prędkościach.

Stan powietrza

W raporcie za 2020 rok Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku opublikował wyniki monitoringu stężenia substancji mających wpływ na stan powietrza. Zgodnie z przyjętą metodyką województwo podlaskie zostało podzielone na 2 strefy: aglomerację białostocką (obejmującą miasto Białystok) oraz strefę podlaską (obejmującą pozostały obszar województwa podlaskiego). Gmina Brańsk została zaliczona do strefy podlaskiej.

Na podstawie przeprowadzonego monitoringu i analizy pozyskanych danych w strefie podlaskiej wytypowano trzy substancje, dla których poziom dopuszczalny został przekroczony według kryteriów ochrony zdrowia (PM_{2,5}, PM₁₀, BaP) i określono dla tych zanieczyszczeń klasę C. Pozostałe substancje mieściły się w normach i zaliczono je do klasy A.

Tab. 3. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2020 – kryterium ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Pb	C ₆ H ₆	Co	O ₃	As	Cd	Ni	BaP	PM _{2,5}
Strefa podlaska	PL2002	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	C

źródło: GIOŚ 2021, Ocena jakości powietrza województwie podlaskim za 2020 r.

Zgodnie z oceną jakości powietrza według kryteriów ochrony roślin, w strefie podlaskiej, dopuszczalny poziom nie został przekroczony.

Tab. 4. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2020 – kryterium ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń		
		SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa podlaska	PL2002	A	A	A

źródło: GIOŚ 2021, Ocena jakości powietrza województwie podlaskim za 2020 r.

8.8. Walory krajobrazowe

Na obszarze gminy dominuje rolniczy krajobraz otwarty. Ponadto wyróżnić można krajobraz o cechach przyrodniczych, obejmujący dolinę Nurca wraz z dopływami, gdzie przeważają użytki zielone. Tereny leśne zajmują niewielką powierzchnię. W gminie dominuje zabudowa o charakterze wiejskim. Brak jest terenów silnie zurbanizowanych i przemysłowych.

Użytki rolne zajmują ok. 78% powierzchni gminy. Są to otwarte, płaskie powierzchnie o dużych arealach. Na zróżnicowanie krajobrazu rolniczego wpływają śródpolne niewielkie zadrzewienia i zakrzewienia, a także bezpośrednie przyleganie pól do lasów lub dolin rzecznych.

Obszary leśne stanowią 15,2% powierzchni gminy. Największy kompleks zlokalizowany jest pomiędzy Oleksinem a Szmurłami. Na pozostałym obszarze tereny leśne i zadrzewione nie tworzą zwartych powierzchni. Gmina w kilku miejscach graniczy z większymi lasami, które zlokalizowane są prawie w całości na terenach sąsiadujących.

Krajobraz dolinny związany jest z rzeką Nurzec i jej dopływami. Doliny tych cieków są słabo zaznaczone w terenie, niemniej jednak stanowią ważny wyróżnik w krajobrazie gminy.

Krajobraz kulturowy stanowi przede wszystkim zabudowa zagrodowa i jednorodzinna, która w wielu miejscach nawiązuje do tradycyjnych form wiejskich. Duże rozproszenie zabudowy cechuje obszar na południe od doliny Nurca.

Do swoistych wyróżników w krajobrazie gminy należą obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków. Ponadto ciekawymi akcentami są kapliczki przydrożne oraz głązy narzutowe.

Większość terenów analizy zajęta jest przez rolę lub zabudowę zagrodową. Ich krajobraz jest typowy dla obszaru całej gminy.

8.9. Różnorodność biologiczna

8.9.1. Szata roślinna

Gmina Brańsk, zgodnie z podziałem na regiony przyrodniczo-leśne, zaliczana jest do Krainy Mazowiecko-Podlaskiej charakteryzującej się występowaniem grądów i lasów – borów świeżych. Na obszarze gminy dominuje bór mieszany świeży (BMśw) i las mieszany (LM). W składzie gatunkowym drzewostanu wyróżniają się sosna, dąb, jesion, grab, brzoza, olcha i inne. Nie występują tu lasy ochronne. Lasy na terenie gminy charakteryzują się znacznym rozdrobnieniem i nierównomiernym rozmieszczeniem przestrzennym.

Flora tych terenów jest bardzo zróżnicowana. Znajdują się tu zespoły roślinne bagienne i torfowiskowe, związane głównie z doliną rzeki Nurzec i jej dopływami. Dominującymi zbiorowiskami na obszarze gminy są jednak fitocenozy związane z polami uprawnymi (zbiorowiska segetalne) i użytkami zielonymi. W pobliżu zabudowań stwierdzono obecność zbiorowisk ruderalnych.

Użytki zielone zajęte są głównie przez łąki i pastwiska. Występują tu łąki ziołoroślowe *Filipendulion ulmariae* z udziałem *Geranium palustre*, *Filipendula ulmaria*, czasami ze znacznym udziałem gatunków klasy *Artemisietea*, występujące w kompleksie ze zbiorowiskami związku *Calthion* lub jako okrajki lasów łągowych i zarośli wierzbowych. Zwykle nie są użytkowane, ale mają duże walory estetyczne, szczególnie w lipcu gdy kwitnie wierzbowka błotna. Łąki mokre ze śmiałkiem darniowym *Deschampsietum caespitosae* rozwijają się na średnio wilgotnych i zaniedbanych siedliskach, towarzyszą często pastwiskom. Natomiast łąki mokre trzęślicowe *Junco-Molinietum* to stosunkowo ubogie florystycznie zbiorowisko łąk trzęślicowych z udziałem różnych gatunków situ, występujące na mało zasobnych glebach. Pojawia się w miejscach położonych nieco wyżej od łąk silnie wilgotnych.

Inna grupa to łąki wilgotne nierozdzielone *Molinion* i *Calthion*. Są to zbiorowiska meliorowanych i dobrze nawożonych łąk kośnych. Ich siedliska stanowią żyzne i wilgotne gleby organiczne i mineralnoorganiczne, głównie mursze i mady. Natomiast pastwisko wilgotne *Epilobio-Juncetum effusi* to zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe ze znaczącym udziałem situ rozpięzłego (*Juncus effusus*). Występuje na zaniedbanych wilgotnych pastwiskach, powstałych na skutek silnego wypasania mokrych łąk. Obszary te użytkowane są jako łąki jednokośne, po wykoszeniu zwykle spasane.

Łąki świeże ze Związku *Arrhenatherion elatioris* zajmują najczęściej obrzeża dolin rzecznych. Są one bogate florystycznie. Występują w miejscach suchszych oraz na zmeliorowanych torfowiskach.

W dolinie Nurca na niewielkich powierzchniach występują także niżowe nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe w strefie zalewów periodycznych (kompleks dynamiczny: *Salici-Populetum*, *Salicetum triandroviminalis* i inne), a w dolinach innych cieków niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe siedlisk wodogruntowych, okresowo lekko zabagnionych (*Circae-Alnetum*). Ponadto spotykane są murawy zalewowe *Agropyro-Rumicion crispi*. Są to zbiorowiska traw rozłogowych i płożących się roślin na miejscach okresowo zalewanych. Do tego typu zbiorowisk zaliczono agregacje *Agropyron repens-Urtica dioica*. Agregacje te zdominowane są przez pokrzywę *Urtica dioica*, zajmującą niekiedy rozległe powierzchnie na siedliskach zdegradowanych. Wraz z postępującym osuszaniem i mineralizacją utworów organicznych, zbiorowisko to wypiera szuwały trzcinowe, zastępuje wilgotne łąki typu *Calthion* oraz łąki z *Festuca rubra*, *Poa pratensis* i *Alopecurus pratensis*. Zbiorowisko *Agropyro-Urticetum* rozprzestrzenia się bardzo ekspansywnie wzdłuż koryt cieków lub tworzy szerokie okrajki wokół zubożałych form łągu *Circae-Alnetum*.

Roślinność omawianego obszaru ukształtowała się pod wpływem dotychczasowego użytkowania. W wyniku uprawy ziemi nastąpiła zmiana i zubożenie składu gatunkowego w stosunku do potencjalnej roślinności naturalnej. Na terenach użytkowanych rolniczo przeważają zbiorowiska trawiaste łąk i pastwisk, o różnej żyzności i wilgotności lub monokultury upraw polowych. Na terenach ogrodów przydomowych występują rośliny ozdobne i użytkowe. Zbiorowiska roślinności ruderalnej z wtórną sukcesją zajmują tereny odłogowane, na przydrożach i nieużytków. Dominują tam gatunki chwastów łąkowych, polnych i ogrodowych.

Roślinność na terenach analizy aktualnie zabudowanych charakteryzuje się wysokim stopniem synantropizacji. Występują tu również gatunki obce oraz rodzime w odmianach ozdobnych. Użytki zielone zlokalizowane są głównie w pobliżu rzek. Dominują pola uprawne oraz łąki i pastwiska, a co za tym idzie roślinność związana z tego typu siedliskami.

8.9.2. Fauna

Świat zwierzęcy na terenie gminy Brańsk związany jest w dużym stopniu z rolniczą działalnością człowieka oraz ekosystemami doliny Nurca. Na wilgotnych podmokłych łąkach występują pospolite gatunki płazów i gadów, a także gatunki związane z terenami łąk, pól i lasów. Duże przestrzenie terenów niezabudowanych tworzące mozaikę łąk, pastwisk, pól ornych i lasów stwarzają dogodne obszary do bytowania ptaków drapieżnych oraz innych gatunków. Kompleksy leśne i zadrzewienia śródpolne stanowią schronienie dla większych ssaków związanych ze środowiskiem rolno-leśnym.

8.10. Powiązania przyrodnicze analizowanych obszarów z otoczeniem

8.10.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

Na terenie gminy występują trzy obiekty przyrodnicze chronione prawnie na mocy ustawy o ochronie przyrody, w formie pomników przyrody. W środkowej części gminy znajduje się obszar wskazany do objęcia ochroną prawną jako Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurca. W odległości ok. 1,3 km na zachód od granicy gminy zlokalizowany jest rezerwat przyrody Koryciny, a w odległości ok. 6,5 km na północ, obszary Natura 2000: PLH200010 - Ostoja w Dolinie Górnej Narwi oraz PLB200007 - Dolina Górnej Narwi.

Pomniki przyrody

Aktualnie jedyną prawną formą ochrony przyrody na terenie gminy są pomniki przyrody. Żaden z nich nie jest zlokalizowany w granicach obszarów analizy.

Projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurca

Dolina Nurca, przebiegająca równoleżnikowo przez centralny obszar gminy, wskazywana jest do objęcia ochroną prawną jako Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurca. Projektowany obszar jest wieloprzestrzennym elementem o wysokich walorach przyrodniczych w skali regionu wschodniej Polski. Tworzy ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Pełni funkcje ekologiczną, krajobrazową, bioklimatyczną oraz rekreacyjną. Objęta ochroną ma zostać cała dolina rzeczna – dno, terasy i zbocza, a także występujące w jej bezpośrednim sąsiedztwie lasy i łąki.

8.10.2. Korytarze ekologiczne

Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych na obszarze Polski została opracowana w dwóch etapach przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży pod kierownictwem prof. dr hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego:

- etap I (2005 r.) - na zlecenie Ministerstwa Środowiska opracowano mapę sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków;
- etap II (2011 r.) we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

W ramach I etapu prac nad przebiegiem korytarzy ekologicznych, na terenie gminy Brańsk wyznaczono jeden obszar pełniący funkcję szlaku migracyjnego: Dolina Narwi – Puszcza Mielnicka (korytarz Zachodni). W drugim etapie dopracowano mapę sieci korytarzy, jednak na terenie gminy nowo wyznaczone obszary w znacznym stopniu pokryły się z tymi z 2005 roku. Przez obszar Brańska przebiegają:

- główny korytarz północno-centralny Lasy Mielnickie – Puszcza Biała GKPN-1aA (obejmuje skrajnie południową i centralno-zachodnią część gminy);
- krajowy korytarz północno-centralny Dolina górnego Nurca KPn-1B (obejmuje centralno-południowy obszar gminy – dolinę Nurca oraz obszary zlokalizowane na południe od niej) - w jego zasięgu znajdują się fragment terenu nr 5;

- krajowy korytarz północy Dolina Narwi – Dolin Nurca KPn-5C (obejmuje fragmenty północno-zachodniej części gminy – doliny rzeczne Mianki i Lizy)

Podstawową funkcją korytarzy migracyjnych jest umożliwienie rozprzestrzeniania się gatunków i ukierunkowania przepływu materii i informacji biologicznej w krajobrazie. Zachowanie drożności korytarzy, uznaje się za sprawę priorytetową w ochronie środowiska. Wiąże się to z określonymi zasadami użytkowania terenów:

- nie zwiększania ilości liniowych i obszarowych barier antropogenicznych,
- zalesień w kierunku uzyskania przez istniejące kompleksy większej zwartości,
- utrzymania proekologicznych form gospodarki rolnej.

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, przez teren gminy przebiegają trzy korytarze ekologiczne należące do sieci ekologicznej województwa:

- główny korytarz Puszcza Biała – Puszcza Mielnicka (GKPn-2A),
- uzupełniający korytarz Dolina Górnej Narwi – Dolina Rzeki Nurzec (KPn-23C),
- uzupełniający korytarz Dolina Rzeki Nurzec (KPnC-24C).

9. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Projekt Planu zakłada rozwój przestrzenny z poszanowaniem i ochroną zasobów przyrodniczych. Niemniej jednak wzrost gospodarczy gminy Brańsk możliwy jest m.in. poprzez wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych. W dokumencie wyznaczono kilka obszarów, dotąd niezainwestowanych przeznaczonych pod obiekty produkcyjne składów i magazynów, w tym urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100kW, usługi, a także górnictwo odkrywkowe. To właśnie na tych terenach istnieje największe prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań negatywnych. Na obecnym etapie nie można jednak przesądzić, w jakim stopniu ustalenia dokumentu będą miały niekorzystny wpływ na poszczególne elementy środowiska. Plan wyznacza jedynie ramy dla przyszłych przedsięwzięć, których ani rodzaj (z wyjątkiem górnictwa), ani planowane do zastosowania technologie nie są obecnie znane.

Ogólny opis stanu środowiska w całej Gminie Brańsk oraz na terenach zmiany mpzp zawiera rozdział 8.

10. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

10.1. Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie Brańsk wynosi zaledwie 2,2 km. Ze zbiorczego systemu odprowadzania ścieków komunalnych korzysta jedynie 121 osób – 0,2% mieszkańców (dane za 2020) z miejscowości Kiersnowo, Kiersnówek i Majorowizna. Na terenie gminy Brańsk funkcjonują trzy zbiorcze mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków. Większość gospodarstw domowych posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz szczelne zbiorniki bezodpływowe.

Długość infrastruktury wodociągowej wynosi 136 km i obsługuje 4 917 osób – 88,3% mieszkańców (dane za 2020). Wodociąg bazuje na czterech ujęciach wód ze studni głębinowych:

1. hydrofornia w m. Kalnica wraz z przepompownią ze zbiornikiem wyrównawczym w m. Załuskie Kościelne; pobór wód odbywa się z dwóch studni głębinowych: studnia SW – 1 głębokości 80 m, studnia SW – 2 głębokości 71 m;
2. hydrofornia w m. Koszewo; pobór wód odbywa się z dwóch studni głębinowych: studnia SW – 1 głębokość 83 m, studnia SW – 2 głębokość 82 m;
3. hydrofornia w m. Brzeźnica wraz z przepompownią ze zbiornikiem wyrównawczym w m. Szmurły; pobór wód odbywa się z dwóch studni głębinowych: studnia SW 2 – głębokość 87 m, studnia SW 3 – głębokość 89m;
4. hydrofornia w m. Domanowo wraz z przepompownią ze zbiornikiem wyrównawczym w m. Glinnik; pobór wód odbywa się z dwóch studni głębinowych: studnia SW – głębokość 90 m, studnia SW – 2 głębokość 93 m.

Dla wyżej wymienionych ujęć nie ma wyznaczonych stref ochrony pośredniej. Funkcjonują natomiast strefy ochrony bezpośredniej.

10.2. Zagrożenie powodziowe

Dla obszaru Gminy Brańsk sporządzone zostały mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego w ramach programu ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami) opracowanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Gmina Brańsk znajduje się częściowo w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Nurzec Q=1% oraz Q=10%. Tereny objęte mpzp znajdują się poza obszarami zagrożonymi powodzią.

Na terenach, które sąsiadują z mniejszymi ciekami wodnymi mogą mieć miejsce lokalne podtopienia podczas wiosennych roztopów i letnich ulew.

10.3. Zanieczyszczenie powietrza

Na analizowanym obszarze największym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest ruch samochodowy, szczególnie w obrębie drogi krajowej nr 66 łączącej Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowicach, a także w obrębie dróg wojewódzkich nr 681 o przebiegu Roszki Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk – Ciechanowiec i nr 659 o przebiegu Bielsk Podlaski – Wyszki – Topczewo – Hodyszewo – Nowe Piekuty – droga 66. Okresowo występująca emisja toksycznych substancji z indywidualnych kotłowni używanych w gospodarstwach domowych, może przyczynić się do spadku jakości powietrza w okresach grzewczych. W obrębie gminy nie występują zakłady przemysłowe mogące w znacznym stopniu powodować zanieczyszczenie powietrza.

Obszary analizy nie występują przy drodze krajowej nr 66

Do drogi wojewódzkiej nr 681 przylega obszary o numerach 2 i 3.

10.4. Zagrożenie osuwiskowe

Ze względu na mało urozmaiconą rzeźbę terenu nie obserwuje się tutaj zjawisk geodynamicznych ani obszarów predysponowanych do ich powstawania.

10.5. Hałas

Klimat akustyczny na obszarze opracowania warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu samochodowego i jakość sieci drogowej, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz występowanie zakładów usługowych, przemysłowych i terenów rekreacyjnych.

Badania klimatu akustycznego na terenie gminy prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez GIOŚ. Monitoringiem objęte są drogi krajowe, wojewódzkie oraz linie kolejowe. Pomiary nie dotyczą dróg gminnych i powiatowych.

Istotnym źródłem hałasu na terenie gminy Brańsk może być ruch samochodowy odbywający się na drodze krajowej nr 66 łączącej Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowcach, a także w obrębie dróg wojewódzkich nr 681 o przebiegu Roszki Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk – Ciechanowiec i nr 659 o przebiegu Bielsk Podlaski – Wyszki – Topczewo – Hodyszewo – Nowe Piekuty – droga 66. Poza wymienionymi źródłami hałasu zlokalizowanymi w obrębie gminy Brańsk, w granicach mpzp nie ma innych istotnych źródeł, które mogą przyczynić się do przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu.

10.6. Gospodarka odpadami

Od 1 lipca 2013 r. na terenie gminy Brańsk uruchomiony został nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Od tego czasu podmiotem odpowiedzialnym za organizację i funkcjonowanie nowego systemu jest gmina Brańsk, organizując przetarg na odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych. Z nieruchomości zamieszkałych odbierane są odpady zmieszane oraz segregowane na: papier i tekturę, szkło białe i kolorowe, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe i metale, odpady ulegające biodegradacji, popiół, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Mieszkańcy mają również możliwość przekazywania odpadów do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Brańsku. Poziom recyklingu w zakresie ponownego użycia papieru metali, tworzyw sztucznych został osiągnięty. Nie zebrano niebezpiecznych odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Również wymagany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania został zachowany (dane za 2020 r.). Gospodarka gminy w zakresie odpadów jest prawidłowa i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

W obrębie gruntów Domanowo istnieje zrekultywowane składowisko odpadów komunalnych.

10.7. Zagrożenia dla obszarów Natura 2000

Na obszarze gminy oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie nie występują obszary Natura 2000, w związku z czym nie obserwuje się zagrożeń z nimi związanych.

10.8. Bariery antropogeniczne dla powiązań ekologicznych

Główną barierą antropogeniczną dla powiązań ekologicznych na obszarze gminy Brańsk jest sieć drogowa, w szczególności droga krajowa nr 66 łącząca Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowcach, a także drogi wojewódzkie nr 681 o przebiegu Roszki Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk – Ciechanowiec i nr 659 o przebiegu Bielsk Podlaski – Wyszki – Topczewo – Hodyszewo – Nowe Piekuty – droga 66, w mniejszym stopniu drogi powiatowe i gminne. Największym zagrożeniem są drogi przecinające kompleksy leśne i doliny rzeczne. Mniejsze zagrożenie stanowi zabudowa wsi.

11. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Gmina Brańsk jest obszarem typowo rolniczym i nie przewiduje się aby w tym aspekcie w najbliższych latach zachodziły istotne zmiany. Możliwa jest zmiana struktury agrarnej (m.in. wielkość powierzchni gospodarstw) oraz rodzaj uprawianych roślin. Na obszarach nieużytkowanych rolniczo będzie postępować sukcesja wtórna. W dolinach rzecznych na skutek zmiennych stanów wód gruntowych oraz dopływu substancji biogennej może stopniowo dochodzić do przekształcania

siedlisk. Proces eutrofizacji będzie dostrzegany również w miejscach zanieczyszczonych ściekami komunalnymi oraz spływami z intensywnie nawożonych pól (oczka wodne, zmiany w korycie cieków, zwłaszcza wolno płynących).

Rozwój zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy przebiega w stosunkowo wolnym tempie. Nie obserwuje się tu intensywnej presji urbanistycznej – zwarta zabudowa występuje głównie w obrębie istniejących już wsi.

Dla obszaru całej gminy obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten określa sposób gospodarowania oraz kierunki rozwoju na przedmiotowych terenach i na jego podstawie w przypadku nie ustanowienia nowego planu, będzie następował rozwój przestrzenny gminy, zgodnie z określonymi funkcjami.

12. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

12.1. Ocena oddziaływania na środowisko poszczególnych obszarów wyznaczonych w projektowanym dokumencie

W prognozie oddziaływania na środowisko określono rodzaje oddziaływań jakie mogą zaistnieć w wyniku wprowadzenia ustaleń projektowanego planu. Obszary analizy objęte są aktualnie opracowaniami planistycznymi. Ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadzono przede wszystkim w odniesieniu do istniejącego zagospodarowania terenów, ale również w stosunku do ustaleń zawartych w obowiązujących dokumentach.

Ponadto przy analizie oddziaływań, poza wskazanym przeznaczeniem terenu, pod uwagę wzięto również wprowadzone w planie zapisy w zakresie ochrony środowiska i wyznaczone wskaźniki. Oddziaływania wyszczególnione w tabeli poniżej, podzielono na pięć grup:

ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE – utrzymanie bez zmiany najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego i krajobrazu, w tym terenów leśnych, ochrona biologicznej osłony cieków oraz zmiana polegająca na przeznaczeniu obszaru pod funkcje przyrodnicze i powiększeniu terenów czynnych biologicznie, w stosunku do ustaleń zawartych w obowiązujących dokumentach planistycznych.

BRĄK ISTOTNEGO ODDZIAŁYWANIA – zachowanie istniejącego stanu na obszarach zurbanizowanych i rolniczych, a także nieznaczna modyfikacja kierunków przeznaczenia w obowiązujących dokumentach planistycznych oraz przekształcenie terenu w kierunku niepowodującym istotnych zmian w środowisku przyrodniczym.

ODDZIAŁYWANIE SŁABE NEGATYWNE – przypisane terenom, na których wprowadzono jako nowy kierunek rozwoju zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem zabudowy usługowej (w odniesieniu do aktualnego stanu zagospodarowania terenu).

ODDZIAŁYWANIE POTENCJALNE NEGATYWNE – przypisane nowym obszarom przemysłowym, na których możliwa jest lokalizacja przedsięwzięć potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko.

Tab. 5. Ocena określonych w zmianie planu warunków zagospodarowania terenu

lp.	symbol	przeznaczenie terenu projektowane w planie	stan istniejący	najważniejsze zasady i warunki ochrony środowiska określone w planie	ocena wpływu planu na środowisko
1.	PUW	zabudowa obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, w tym urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100kW oraz zabudowa usługowa;	poła uprawne, fragment drogi dojazdowej	– zakaz lokalizacji przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem : - o inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, - o infrastruktury technicznej i komunikacyjnej; – zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii; – na terenie oznaczonym symbolem PUW ustala się m.in. zabudowę urządzeniami wytwarzającymi energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100kW; – wszelkie ponadnormatywne oddziaływania urządzeń wytwarzających energię z promieniowania słonecznego, o mocy przekraczającej 100kW, nie mogą przekroczyć granic strefy ochronnej; – dopuszcza się lokalizowanie zbiorników wodnych służących zagospodarowaniu wód opadowych; – minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej – 20%.	ODDZIAŁYWANIE POTENCJALNE NEGATYWNE możliwość lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
	MNU1	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej;	zabudowa zagrodowa	– zakaz lokalizacji przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem : - o inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, - o infrastruktury technicznej i komunikacyjnej; – zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii;	BRAK ISTOTNEGO ODDZIAŁYWANIA nieznaczna modyfikacja istniejącego zagospodarowania

lp.	symbol	przeznaczenie terenu projektowane w planie	stan istniejący	najważniejsze zasady i warunki ochrony środowiska określone w planie	ocena wpływu planu na środowisko
				– dopuszcza się ogrzewanie budynków ze źródeł indywidualnych, z zastosowaniem źródeł ciepła, ograniczających emisję zanieczyszczeń; – dopuszczenie wytwarzania ciepła z instalacji wykorzystujących promieniowanie słoneczne, których moc nie przekracza 100kW. – ustala się ochronę przed hałasem terenów faktycznie zagospodarowanych poprzez obowiązek traktowania terenów oznaczonych symbolem MNU1 jak terenów przeznaczonych na cele zabudowy mieszkaniowo-usługowej, – minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej – 30%.	
2.	PG	teren powierzchniowej eksploatacji złoża kruszywa naturalnego;	pola uprawne	– zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii; – zakaz składowania jakichkolwiek odpadów w wyrobisku odkrywkowym, za wyjątkiem naturalnych mas ziemnych nadkładu; – ustala się leśny, rolny lub rekreacyjny kierunek rekultywacji wyrobiska po zakończonej eksploatacji.	ODDZIAŁYWANIE POTENCJALNE NEGATYWNE możliwość lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
3.	R1	tereny rolnicze;	pola uprawne	– zakaz realizacji budynków; – ogólne zapisy planu.	BRAK ISTOTNEGO ODDZIAŁYWANIA zachowanie istniejącej funkcji
	R2	tereny rolnicze;	pola uprawne	– zakaz realizacji budynków; – ogólne zapisy planu.	BRAK ISTOTNEGO ODDZIAŁYWANIA zachowanie istniejącej funkcji

lp.	symbol	przeznaczenie terenu projektowane w planie	stan istniejący	najważniejsze zasady i warunki ochrony środowiska określone w planie	ocena wpływu planu na środowisko
4.	MNU2	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej;	poła uprawne, istniejący obiekt budowlany	– zakaz lokalizacji przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem : - o inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, - o infrastruktury technicznej i komunikacyjnej; – zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii; – dopuszcza się ogrzewanie budynków ze źródeł indywidualnych, z zastosowaniem źródeł ciepła, ograniczających emisję zanieczyszczeń; – dopuszczenie wytwarzania ciepła z instalacji wykorzystujących promieniowanie słoneczne, których moc nie przekracza 100kW. – ustala się ochronę przed hałasem terenów faktycznie zagospodarowanych poprzez obowiązek traktowania terenów oznaczonych symbolem MNU2 jak terenów przeznaczonych na cele zabudowy mieszkaniowo-usługowej, – minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej – 30%.	ODDZIAŁYWANIE SŁABE NEGATYWNE utrata powierzchni biologicznie czynnej, wprowadzenie zabudowy na tereny użytkowane rolniczo
	MNU3	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej;	łąki i pastwiska	– zakaz lokalizacji przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem : - o inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, - o infrastruktury technicznej i komunikacyjnej; – zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii; – dopuszcza się ogrzewanie budynków ze źródeł	ODDZIAŁYWANIE SŁABE NEGATYWNE utrata powierzchni biologicznie czynnej, wprowadzenie zabudowy na tereny łąk i pastwisk

lp.	symbol	przeznaczenie terenu projektowane w planie	stan istniejący	najważniejsze zasady i warunki ochrony środowiska określone w planie	ocena wpływu planu na środowisko
				indywidualnych, z zastosowaniem źródeł ciepła, ograniczających emisję zanieczyszczeń; – dopuszczenie wytwarzania ciepła z instalacji wykorzystujących promieniowanie słoneczne, których moc nie przekracza 100kW. – ustala się ochronę przed hałasem terenów faktycznie zagospodarowanych poprzez obowiązek traktowania terenów oznaczonych symbolem MNU3 jak terenów przeznaczonych na cele zabudowy mieszkaniowo-usługowej, – minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej – 30%.	
5.	RM	teren zabudowy zagrodowej.	zabudowa zagrodowa	– zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii; – dopuszcza się ogrzewanie budynków ze źródeł indywidualnych, z zastosowaniem źródeł ciepła, ograniczających emisję zanieczyszczeń; – dopuszczenie wytwarzania ciepła z instalacji wykorzystujących promieniowanie słoneczne, których moc nie przekracza 100kW. – ustala się ochronę przed hałasem terenów faktycznie zagospodarowanych poprzez obowiązek traktowania terenów oznaczonych symbolem RM jak terenów przeznaczonych na cele zabudowy zagrodowej; – minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej – 30%.	BRAK ISTOTNEGO ODDZIAŁYWANIA zachowanie istniejącej funkcji

lp.	symbol	przeznaczenie terenu projektowane w planie	stan istniejący	najważniejsze zasady i warunki ochrony środowiska określone w planie	ocena wpływu planu na środowisko
6.				–	

W planie zapewniono odpowiednie rozwiązania w zakresie komunikacji i dostępu do dróg poszczególnych terenów.

12.2. Ocena oddziaływania ustaleń projektowanego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska

O znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić w sytuacji naruszenia określonych prawem standardów jakości środowiska (powietrza, wód powierzchniowych, gleb, hałasu, promieniowania elektromagnetycznego itp.). Zgodnie z art. 51. ust. 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w prognozie przeanalizowano wpływ ustaleń planu na zdrowie ludzi oraz poszczególne komponenty środowiska t.j.: rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność, obszary chronione (w tym obszary Natura 2000), walory krajobrazowe, powierzchnie ziemi, wody podziemne i powierzchniowe, powietrze, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne.

Oddziaływanie na ludzi

O znaczącym oddziaływaniu na ludzi można mówić w przypadku, gdy przekraczane są standardy emisyjne, dopuszczalne normy hałasu i promieniowania elektromagnetycznego. Wyznaczenie w planie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej oraz terenów zabudowy zagrodowej, jest równoznaczne z obowiązkiem zachowania w ich obszarze norm w zakresie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego.

Hałas

Dopuszczalne normy akustyczne, zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112) (Tab. 6).

Bezpośredni, ale krótkoterminowy lub chwilowy charakter może mieć uciążliwość akustyczna związana z fazą realizacji obiektów budowlanych. Będzie to oddziaływanie o znaczeniu lokalnym. Może ono być skumulowane z oddziaływaniem akustycznym generowanym przez inne źródła dźwięku.

Na etapie użytkowania terenów nie przewiduje się powstawania ponadnormatywnych poziomów hałasu. Chwilowy wzrost natężenia hałasu może mieć miejsce w trakcie trwania dostaw i odbiorów towarów na obszarach, na których dopuszczone zostały usługi.

Istnieje ryzyko przekroczenia dopuszczalnych norm akustycznych na terenie PG, gdzie przewiduje się eksploatację złoża kopalin.

Plan nakazuje dotrzymanie obowiązujących norm w zakresie hałasu na terenach chronionych akustycznie. Ponadto wprowadza zakaz lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz budynków zamieszkania zbiorowego w terenach PUW.

Tab. 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby (zestawienie dla terenów chronionych akustycznie ustalonych w planie)

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	61	56	50	40
b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾				
c) Tereny domów opieki społecznej				
d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
e) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ¹⁾				
f) Tereny mieszkaniowo-usługowe				

¹⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Nie przewiduje się lokalizacji urządzeń mogących emitować ponadnormatywne promieniowanie pola elektromagnetycznego na terenach, na których będą przebywać ludzie.

Wszelkie ponadnormatywne oddziaływania urządzeń wytwarzających energię z promieniowania słonecznego, o mocy przekraczającej 100 kW, w granicach terenu PUW, nie mogą przekroczyć granic strefy ochronnej w obrębie której zakazuje się lokalizacji miejsc przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi.

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii i katastrofy budowlanej

Rodzaje i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o których mowa w art. 248 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, określa Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dn. 29 stycznia 2016 r. Plan wprowadza zakaz sytuowania zakładów tego typu.

Dokument w sposób prawidłowy odnosi się do przeciwdziałania poważnym awariom infrastruktury. Zachowuje pasy technologiczne od linii elektroenergetycznych.

Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną

W miejscu powstawania nowych obiektów na terenie dotychczas niezabudowanym nastąpi lokalne, bezpośrednie i długoterminowe lub stałe zubożenie lub zlikwidowanie istniejącej roślinności. Zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna.

Nowa zabudowa oraz tereny wyznaczone pod eksploatację złoża zostaje dopuszczona na terenach, na których ubytek powierzchni biologicznie czynnej nie będzie powodował uszczuplenia zasobów przyrodniczych. Są to obszary zlokalizowane w obrębie lub sąsiedztwie wykształconej struktury osadniczej.

Ustalenia planu nie powinny stworzyć istotnego zagrożenia dla fauny regionu. Wprowadzenie nowych obszarów zabudowy, zmienia dotychczasowe funkcjonowanie potencjalnie występujących tam gatunków zwierząt, przekształcając ich siedliska i zmuszając do migracji. Jednak teren, na którym dopuszczono zabudowę jest już częściowo zainwestowany i przekształcony przez człowieka. Charakteryzuje się przeciętnymi walorami przyrodniczymi.

Ze względu na likwidację potencjalnych siedlisk zwierząt (łąk, zadrzewień, zakrzewień) poprzez nowe zainwestowanie, realizacja ustaleń planu będzie mogła wiązać się z oddziaływaniem negatywnym na faunę, o charakterze pośrednim, stałym lub długoterminowym, skumulowanym z oddziaływaniem wzdłuż dróg, o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Oddziaływanie na formy ochrony przyrody

W obszarze opracowania nie występują formy ochrony przyrody. Z uwagi na to nie przewiduje się wystąpienia oddziaływania na skutek ustaleń planu.

Oddziaływania na powiązania przyrodnicze oraz korytarze migracyjne zwierząt i roślin

W wyniku wprowadzenia ustaleń projektu planu, nie powstaną bariery przestrzenne, znacząco utrudniające migrację zwierzętom i roślinom. Nie przewiduje się istotnego oddziaływania na powiązania przyrodnicze w gminie. Zabudowa na większości terenów została zaprojektowana w pobliżu obszarów o wykształconej strukturze osadniczej wiejskiej, poza głównymi szlakami ekologicznymi. Punktowe zmiany w obszarze krajowych korytarzy ekologicznych, nie będą miały większego znaczenia dla ich drożności.

Oddziaływanie na krajobraz

W wyniku realizacji ustaleń planu na obszarze objętym opracowaniem krajobraz ulegnie przekształceniu. Na terenach dotąd niezabudowanych, tam gdzie wskazuje plan zostaną wprowadzone obiekty kubaturowe oraz powierzchnie utwardzone. Dzięki ustalonym w dokumencie wskaźnikom i parametrom, możliwe będzie kształtowanie obszaru w oparciu o spójne zasady gospodarowania, co zmniejszy ryzyko powstawania obiektów dysharmonijnych oraz rozprzestrzeniania się w sposób mało kontrolowany nowej zabudowy. Nowe obiekty będą umiejscowione w pobliżu istniejących zabudowań. Najczęściej będą stanowić kontynuację funkcji działek sąsiednich bądź terenów zlokalizowanych w niewielkiej odległości.

Plan ustala dopuszczalną wysokość obiektów budowlanych. Eksploatacja złoża na terenie PG może wpłynąć negatywnie na krajobraz jednak z uwagi na położenie w sąsiedztwie istniejącego miejsca eksploatacji kopalin oddziaływanie nie będzie znaczące.

Nie przewiduje się aby ustalenia projektowanego dokumentu wpłynęły znacząco negatywnie na walory krajobrazowe gminy.

Oddziaływanie na wodę

Plan wprowadza prawidłowe ustalenia w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Przewiduje się podłączenie nowych budynków do istniejącej sieci wodociągowej. W przypadku braku możliwości wpięcia do sieci dopuszcza się rozwiązania indywidualne. Dokument zakłada również rozwój systemu wodociągu poprzez budowę i rozbudowę sieci. W zakresie odprowadzania ścieków ustala się zastosowanie rozwiązań indywidualnych. Plan reguluje także prawidłowo gospodarkę odpadami i określa sposób odprowadzania wód opadowych. Zastosowane rozwiązania sprzyjają ochronie wód podziemnych i powierzchniowych. Przy zachowaniu przepisów prawa w zakresie gospodarki ściekowej i odpadowej nie przewiduje się negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne.

Ustalenia planu nie wpłyną negatywnie na cele ilościowe, jakościowe i środowiskowe określone w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne.

Oddziaływanie na powietrze

Źródłem zanieczyszczeń powietrza w rejonie opracowania jest emisja antropogeniczna związana przede wszystkim ze stosowaniem indywidualnych pieców węglowych i transportem, a także pracami budowlanymi, w mniejszym stopniu ruch samochodowy.

W fazie wznoszenia nowych obiektów budowlanych nastąpi czasowe oddziaływanie na powietrze atmosferyczne, związane z pracą urządzeń budowlanych oraz transportem materiałów na plac budowy. Może wystąpić zanieczyszczenie pyłowe powietrza, jednak nie przewiduje się, aby było to oddziaływanie znaczące. Prawdopodobnie po zakończeniu inwestycji uciążliwości te ustąpią. Będzie to, więc oddziaływanie bezpośrednie, chwilowe o znaczeniu lokalnym.

Dodatkowo, na skutek wprowadzenia nowej zabudowy, możliwe jest zwiększenie oddziaływania tzw. niskiej emisji na jakość powietrza. Plan jednak ogranicza możliwość stosowania rozwiązań prowadzących do zanieczyszczenia atmosfery m.in. nakazując stosowanie odpowiednich rozwiązań w zakresie ogrzewania budynków oraz dopuszczając instalacje alternatywnych źródeł energii.

Nie przewiduje się aby punktowe zmiany terenów objętych planem prowadziły do wzrostu ruchu samochodowego w rejonie opracowania i znacznego zwiększenia niskiej emisji.

Oddziaływanie na klimat

W miejscowym planie wprowadza się nową zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną. W wyniku realizacji ustaleń dokumentu, na części terenów zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna. Na skutek wprowadzenia obiektów kubaturowych i utwardzenia fragmentów działek, możliwa będzie modyfikacja kierunku i prędkości wiatrów, wzrost temperatury oraz obniżenie wilgotności powietrza. Mikroklimat obszarów może zatem ulegać niewielkim zmianom. Z uwagi jednak na skalę opracowania i zaproponowane wskaźniki oraz kierunek zagospodarowania, nie przewiduje się aby było to oddziaływanie znaczące.

W planie wprowadzono zapisy regulujące zaopatrzenie budynków w ciepło ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza, mogących wpływać na mikroklimat gminy. Ponadto dopuszczono stosowanie indywidualnych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (OZE), takich jak i małe instalacje o mocy do 100 kW, a na terenach PUV instalacje powyżej 100 kW.

W planie uwzględniono również działania mające na celu dostosowanie się do zmian klimatycznych poprzez m.in. zachowanie odpowiedniego wskaźnika minimalnej powierzchni

biologicznie czynnej, ustalenie zasad rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w szczególności wodociągu.

Nie przewiduje się wpływu ustaleń planu na klimat.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Do niekorzystnych przekształceń terenu, związanych z realizacją ustaleń zmiany planu, dojdzie podczas prowadzenia wszelkich prac budowlanych. Przeznaczenie terenu na cele budowlane, będzie skutkowało trwałym zniszczeniem pokrywy glebowej. Przekształcenie profilu glebowego zaistnieje wszędzie tam, gdzie prowadzone będą prace inwestycyjne (wykopy pod fundamenty nowych budynków, budowa dróg). Wystąpią zatem oddziaływania bezpośrednie, długoterminowe i stałe o charakterze lokalnym, na skutek zajmowania gruntów pod zabudowę oraz chwilowe, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych.

Przeznaczenie terenu pod funkcje określone w projektowanym dokumencie, nie wiąże się z zanieczyszczeniem gleby lub ziemi, pod warunkiem prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadami i ściekami. Działania podjęte na terenie gminy oraz ustalenia planu są w tym zakresie prawidłowe.

Do istotnych przekształceń terenu będzie dochodzić na obszarach oznaczonych symbolem PG. Górnictwo odkrywkowe wiąże się z częściową lub całkowitą degradacją powierzchni ziemi. Przekształcenie rzeźby terenu obejmuje wykonanie wykopów oraz składowanie urobku. Ponadto wydobywanie warstwy piasku i innych substancji mineralnych (z nakładu i przerostu) z obszaru odkrywki powoduje nieodwracalne zmiany w budowie geologicznej terenu. Zajmowanie terenu będzie prowadzone sukcesywnie. W fazie eksploatacji kruszywa będą powstawały negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi, o charakterze bezpośrednim, stałym, lokalnym.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Projekt planu w sposób prawidłowy wykorzystuje zasoby środowiska przyrodniczego. W stanie niezmienionym pozostawiono najcenniejsze obszary leśne i zadrzewione oraz tereny zieleni niskiej. W obrębie planu znajdują się grunty rolne klasy III o powierzchni 0,39 ha na które uzyskano zgodę na zmianę przeznaczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (decyzja znak: GZ.tr.602.108.2019 z dnia 8 listopada 2019 r.). Pod zabudowę zostają przeznaczone obszary w sąsiedztwie istniejących dróg, zlokalizowane w pobliżu istniejących zabudowań. Eksploatacja kruszywa będzie odbywała się w miejscu występowania złóż w rejonach, w których prowadzone jest już wydobywanie. Po zakończeniu eksploatacji tereny zostaną poddane rekultywacji.

Ustalenia dokumentu ograniczają możliwość wystąpienia negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne oraz powietrze.

Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływania negatywnego na zasoby naturalne obszaru opracowania i terenów z nim sąsiadujących.

Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

W obrębie granic planu znajdują się stanowiska archeologiczne, wokół których wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej. Zgodnie z ustaleniami planu wszelkie przedsięwzięcia realizowane w tych strefach, należy wykonywać zgodnie z ustaleniami dla poszczególnych terenów. Podczas prowadzenia prac ziemnych stanowiska mogą zostać zidentyfikowane – wówczas zostaną objęte badaniami archeologicznymi. W przypadku dokładnego rozpoznania stanowisk i przeprowadzenia badań możliwe będzie pełne zainwestowanie obszaru stanowisk archeologicznych.

Wprowadzenie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wpłynie na podniesienie wartości gruntów. Ponadto umożliwi rozwój gospodarczy terenów inwestycyjnych i obiektów kultu religijnego.

13. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Rozwój przestrzenny terenów wiejskich powinien odbywać się z uwzględnieniem przyrodniczych, społecznych i ekonomicznych aspektów. Istotne jest tu w szczególności kultywowanie tradycji rolniczych, ograniczenie możliwości wprowadzania obiektów dysharmonijnych i nieestetycznych, przeciwdziałaniu rozpraszaniu zabudowy, stosowanie rozwiązań technicznych zmniejszających ryzyko skażenia środowiska. W celu ograniczenia ewentualnego negatywnego wpływu na poszczególne komponenty środowiska w planie miejscowym wprowadzono szereg zapisów w zakresie ochrony wód podziemnych, powierzchniowych i gleb, powietrza, zdrowia i życia ludzi i przyrody.

W zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz ochrony krajobrazu w dokumencie określono zasady lokalizacji i sposób usytuowania obiektów budowlanych w stosunku do dróg i innych terenów oraz granic przyległych nieruchomości. Ponadto wprowadzono parametry i wskaźniki kształtowania nowej i istniejącej zabudowy oraz zagospodarowania terenów.

W celu ograniczenia ewentualnego negatywnego wpływu na środowisko w planie wprowadzono następujące ustalenia:

w zakresie ochrony gleb, wód podziemnych i powierzchniowych:

- w zakresie zaopatrzenia w wodę ustala się:
 - zasilanie w wodę z ujęcia wody zlokalizowanego poza obszarem planu, za pośrednictwem istniejącego lub projektowanego wodociągu;
 - rozwój systemu wodociągowego poprzez budowę sieci zbiorczej, o średnicy nie mniejszej niż 80 mm, zasilanej z ujęć wody położonych poza obszarem planu;
 - przy realizacji nowych sieci wodociągowych nakaz realizacji hydrantów przeciwpożarowych na zasadach określonych w przepisach odrębnych;
 - do czasu realizacji wodociągu dopuszcza się zaopatrzenie w wodę z ujęcia indywidualnego.
- w zakresie odprowadzania ścieków ustala się zastosowanie rozwiązań indywidualnych;
- w zakresie odprowadzenia wód opadowych i roztopowych ustala się do gruntu na własnej działce budowlanej;
 - gromadzenie odpadów wytwarzanych na obszarze planu zgodnie z zasadami obowiązującymi na terenie gminy Brańsk;
 - nakaz utwardzenia lub uszczelnienia powierzchni zagrożonych zanieczyszczeniem, w tym zagrożonych substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego, w taki sposób by uniemożliwić przedostawanie się zanieczyszczeń do wód i do ziemi;
 - przed wprowadzeniem wód opadowych i roztopowych do ziemi lub do wód, oczyszczenie tych wód do parametrów wymaganych w przepisach odrębnych;

w zakresie ochrony powietrza:

- w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną:

- dopuszczenie zaopatrzenia w energię elektryczną z instalacji wykorzystujących promieniowanie słoneczne, których moc nie przekracza 100kW;
- na terenie oznaczonym symbolem PUW ustala się m.in. zabudowę urządzeniami wytwarzającymi energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100kW
- w zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się:
 - ogrzewanie budynków ze źródeł indywidualnych, z zastosowaniem źródeł ciepła, ograniczających emisję zanieczyszczeń;
 - dopuszczenie wytwarzania ciepła z instalacji wykorzystujących promieniowanie słoneczne, których moc nie przekracza 100kW.

w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz kształtowania krajobrazu:

- lokalizowanie budynków zgodnie z wyznaczonymi na rysunku planu nieprzekraczalnymi liniami zabudowy;
- ustala się maksymalną wysokość:
 - konstrukcji wsporczych sieci elektroenergetycznych słupów oraz masztów, za wyjątkiem obiektów z zakresu łączności publicznej - 18 m,
 - pozostałych budowli – 12 m, o ile ustalenia szczegółowe nie stanowią inaczej,
 - budynków – zgodnie z ustaleniami szczegółowymi dla poszczególnych terenów.
- plan ustala kolorystykę obiektów budowlanych;

w zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi:

- wyznacza się pas technologiczny od linii elektroenergetycznej średniego napięcia o szerokości 12 m, po 6 m od osi linii;
- w pasach technologicznych od linii elektroenergetycznych obowiązuje zakaz lokalizowania w budynkach pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi;
- wszelkie ponadnormatywne oddziaływania urządzeń wytwarzających energię z promieniowania słonecznego, o mocy przekraczającej 100kW, nie mogą przekroczyć granic strefy ochronnej (teren PUW);
- w terenie PUW zakazuje się lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz budynków zamieszkania zbiorowego;
- ustala się ochronę przed hałasem terenów faktycznie zagospodarowanych poprzez obowiązek traktowania terenów oznaczonych symbolem:
 - MNU1, MNU2, MNU3 jak terenów przeznaczonych na cele zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
 - RM jak terenów przeznaczonych na cele zabudowy zagrodowej

w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej:

- ustalenia w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków:
 - ustala się strefę ochrony konserwatorskiej w granicy określonej na rysunku planu dla stanowiska archeologicznego o numerze ewidencyjnym AZP 46-84/2, zlokalizowanego w terenie MNU3,
- w strefie, o której mowa powyżej obowiązuje nakaz prowadzenia działań inwestycyjnych na zasadach określonych w przepisach odrębnych;

zasady ogólne ochrony środowiska:

- *zakaz lokalizacji przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem :*
 - *inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,*
 - *infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;*
- *zakaz lokalizacji przedsięwzięć, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej (zakaz nie dotyczy terenów oznaczonych symbolami literowymi PUW, RM oraz PG);*
- *zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii;*

w zakresie ustaleń szczegółowych dla terenów oznaczonych symbolem PG:

- *zakaz składowania jakichkolwiek odpadów w wyrobisku odkrywkowym, za wyjątkiem naturalnych mas ziemnych nadkładu;*
- *ustala się leśny, rolny lub rekreacyjny kierunek rekultywacji wyrobiska po zakończonej eksploatacji.*

w zakresie ustaleń szczegółowych dla terenów oznaczonych symbolem R:

- *zakaz realizacji budynków.*

Ponadto wprowadzono parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy dla poszczególnych terenów, w tym określono minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej.

Wszystkie wymienione powyżej ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, mają na celu utrzymanie dobrego stanu środowiska bądź jego poprawę. Ponadto ograniczą ryzyko sytuowania obiektów dysharmonijnych oraz zapewnią spójne zasady kształtowania zabudowy.

14. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Przeznaczenie obszaru analizy pod funkcje wskazane w zmianie planu nie są sprzeczne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze. Zaproponowane rozwiązanie umożliwia rozwój gospodarczy gminy, z poszanowaniem zasad funkcjonowania przyrody.

Alternatywnym działaniem byłoby pozostawienie terenu bez wprowadzenia zmian. Wiązałoby się to z gospodarowaniem na analizowanych obszarach w oparciu o obowiązujące zapisy miejscowego planu, aktualnie częściowo blokujące możliwość dalszego rozwoju.

Przyjęte rozwiązania są skutkiem wnikliwej analizy uwarunkowań środowiskowych oraz potrzeb społecznych i gospodarczych gminy. Zaproponowany kompromis pomiędzy ochroną przyrody a oczekiwanymi kierunkami rozwoju poszczególnych terenów, jest rozwiązaniem uwzględniającym postulaty idei zrównoważonego rozwoju.

15. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Trudności jakie napotkano przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko wynikają przede wszystkim z ogólnego charakteru ocenianego dokumentu. Ze względu na brak

możliwości sprecyzowania jakiego rodzaju przedsięwzięcia będą wprowadzone na terenach inwestycyjnych, niemożliwe jest dokładne określenie w jakim stopniu i na jakie komponenty mogą one oddziaływać. Nie są także znane szczegółowe dane w zakresie rozwiązań technicznych przy projektowanej infrastrukturze, co w kilku przypadkach uniemożliwiło określenie zasięgu oddziaływania na tereny chronione akustycznie (np. w przypadku dróg i linii elektroenergetycznych), czy obszary na których sprecyzowane jest dopuszczalne natężenie pola elektromagnetycznego (w przypadku linii elektroenergetycznych czy masztów telefonii komórkowych).

Trudności wynikają także z braku dostępnych danych umożliwiających precyzyjne określenie stanu jakościowego środowiska na obszarach zmiany planu, w szczególności dotyczy to powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Gmina Brańsk w całości objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w których w sposób bardziej szczegółowy określone są parametry gospodarowania przestrzenią i wytyczne z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych. Ponadto w przypadku planowanych przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839), konieczne będzie uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Podczas tej procedury na podstawie precyzyjnych danych dotyczących projektowanych inwestycji zostaną wydane wytyczne z zakresu ochrony środowiska.

16. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla wybranych obszarów w gminie Brańsk, sporządzonego zgodnie z Uchwałą Nr XXI/178/2021 Rady Gminy Brańsk z dnia 14 lipca 2021 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów w gminie Brańsk, zmienioną Uchwałą Nr XXVI/210/2022 Rady Gminy Brańsk z dnia 18 marca 2022 r.

Celem projektowanego dokumentu jest zmiana przeznaczenia terenu w odniesieniu do kilku obszarów wskazanych w ww. uchwałach. Podjęcie działań w ramach powyższej uchwały, wynika z wniosków złożonych przez mieszkańców i inwestorów dotyczących zmiany obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz jest następstwem uchwalenia przez Radę Gminy dokumentu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Celem prognozy sporządzonej do zmiany planu jest identyfikacja prawdopodobnych oddziaływań na środowisko ustaleń dokumentu, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie działań alternatywnych.

W granicach przedmiotowego miejscowego planu wyznacza się tereny o różnych przeznaczeniach lub zasadach zagospodarowania, oznaczone symbolami:

- 1) MNU – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej;
- 2) PUW – teren zabudowy obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, w tym urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, o mocy przekraczającej 100kW oraz zabudowy usługowej;
- 3) PG – teren powierzchniowej eksploatacji złoża kruszywa naturalnego;

4) RM – teren zabudowy zagrodowej;

5) R – tereny rolnicze.

Dla wydzieleni określono funkcje oraz wprowadzono szereg zapisów ustalających zasady użytkowania danego terenu, uwzględniające postulaty idei zrównoważonego rozwoju.

Analizą objęto obszary o łącznej powierzchni ok. 9,89 ha, położone w województwie podlaskim, w powiecie bielskim, w gminie Brańsk, dla których przyjęto numerację zgodną z załącznikami do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W aspekcie przyrodniczym obszar gminy nie wyróżnia się cennymi przyrodniczo obszarami – jego terenów nie objęto żadnymi wielkoobszarowymi formami ochrony przyrody. Występują tu jedynie pomniki przyrody (poza obszarami objętymi przedmiotowym mpzp). Najcenniejszym elementem systemu przyrodniczego są tereny wzdłuż dolin rzecznych.

W prognozie scharakteryzowano stan środowiska oraz określono jego zagrożenia, a także przeanalizowano wpływ ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko przyrodnicze zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Omówiono skutki środowiskowe ustaleń na wody powierzchniowe i podziemne oraz klimat. Przeanalizowano oddziaływanie na walory krajobrazowe. Oceniono przewidywane oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, lokalne, ponadlokalne na komponenty środowiska wymienione powyżej oraz określono ich czas trwania. Ponadto określono rodzaje oddziaływań na zdrowie ludzi, zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi, powietrze, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.

Ustalenia projektowanego dokumentu nie są sprzeczne z zasadami określonymi dla obszarów chronionych. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i środowisko przyrodnicze w tym: zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, obszary i obiekty chronione, powierzchnię ziemi, walory krajobrazowe, jakość wód podziemnych i powierzchniowych, jakość powietrza, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne.

Wszystkie wymienione powyżej ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, mają na celu utrzymanie dobrego stanu środowiska bądź jego poprawę. Ponadto ograniczą ryzyko sytuowania obiektów dysharmonijnych oraz zapewnią spójne zasady kształtowania zabudowy.

Podstawowe problemy z zakresu ochrony środowiska zostały w projekcie planu rozwiązane w sposób prawidłowy. Dokument uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

Dokumenty i materiały źródłowe

Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego w sprawie odnawialnych źródeł energii (dyrektywa 2009/28/WE);
- Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE) (Dz. Urz. Unii Europejskiej L 12 str.383);
- Ramowa Dyrektywa Wodna (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej);
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Nowy Jork.1992.05.09 (Dz. U. 1996, Nr 53, poz. 238);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2014 poz. 1713);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2020 poz. 2279);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2021 poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. 2019 poz. 1311);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 poz.1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 poz. 1395);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839);
- Rozporządzenie nr 27/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 16 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły;

- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. 2021, poz. 888 t.j. ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 t.j. ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2021 poz. 741 t.j. ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018 poz. 2081 t.j. ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 poz. 247 t.j. ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2021 poz. 624 t.j. ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 poz. 610 t.j. ze zm.).

Materiały źródłowe

- Bank Danych o Lasach, <http://www.bdl.lasy.gov.pl>;
- Centralny rejestr form ochrony przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>;
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Geoserwis mapy, <http://www.geoserwis.gdos.gov.pl>;
- Informatyczny System Osłony Kraju – ISOK, mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, KZGW <http://www.isok.gov.pl>;
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. *Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce*. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011;
- *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*;
- Kondracki J., 2014: *Geografia regionalna Polski*, PWN SA, Warszawa;
- *Krajowy program ochrony powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015;
- Lorenc H., 2005: *Atlas klimatu Polski*, IMGW Warszawa 2005;
- Matuszkiewicz J. M., 2008: *Regionalizacja geobotaniczna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa;
- *Pakiet klimatyczno-energetyczny, grudzień 2008*,
- Państwowy Instytut Geologiczny <https://www.pgi.gov.pl>;
- *Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016–2022*;
- *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły 2016*;
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego*;
- *Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Brańsk za 2017 rok*;
- *Stan środowiskowy wód podziemnych w Polsce*, Państwowa Służba Hydrologiczna, 2016;
- *Strategiczny plan adaptacji sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*;
- *System Osłony Przeciwoświatowej – SOPO*, PIG <http://geoportal.pgi.gov.pl>;
- WIOŚ Białystok <http://www.wios.bialystok.pl/>;
- <http://www.bransk.pl/>;

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk* przyjęte uchwałą Nr IV/30/2019 Rady Gminy Brańsk z dnia 19 lutego 2019 roku,
- *Wieloletni Plan rozwoju i modernizacji rozwoju urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, będących w posiadaniu Gminy Brańsk na lata 2018–2021;*
- *Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Brańsk na lata 2001–2020,*
- *Mapa Geośrodowiskowa Polski skala 1: 50 000, arkusze Brańsk, Ciechanowiec, Łapy, Bielsk Podlaski, Dziadkowiec,*
- *Mapa Geologiczna Polski skala 1: 50 000, arkusze Brańsk, Ciechanowiec, Łapy, Bielsk Podlaski, Dziadkowiec..*

Spis rycin

Ryc. 1. Lokalizacja obszarów opracowania w granicach gminy Brańsk	14
Ryc. 2 Rozmieszczenie obszarów analizy na tle jednolitych części wód powierzchniowych	21

Spis tabel

Tab. 1 Ocena jakości wód powierzchniowych	22
Tab. 2. Cele środowiskowe dla poszczególnych JCWP rzecznych.....	22
Tab. 3. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2020 – kryterium ochrony zdrowia	24
Tab. 4. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2020 – kryterium ochrony roślin.....	24
Tab. 5. Ocena określonych w zmianie planu warunków zagospodarowania terenu	32
Tab. 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby (zestawienie dla terenów chronionych akustycznie ustalonych w planie)	38

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że kierownikiem zespołu autorskiego przedmiotowej prognozy oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami art. 51 ust. 2 pkt. 1 lit. f oraz art. 74a ust. 2 ustawy z dn. 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247 t.j. ze zm.), jest osoba, która ukończyła, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, jednolite studia magisterskie na kierunku związanym z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi i brała udział w przygotowaniu co najmniej 5 prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Patrycja Kosyło